

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2016

VERITAS ELÄKEVAKUUTUS

Tilinpäätös 2016

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2016
Tuloslaskelma
Tase
Rahoituslaskelma
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
Tuloslaskelman liitteet
Taseen liitteet
Tunnusluvut ja analyysit
Riskienhallinta
Luettelo yrityksen kirjanpitokirjoista 31.12.2016
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä
Tilintarkastuskertomus

Hallituksen toimintakertomus 2016

Vuosi 2016 oli Veritakselle hyvä vuosi. Sijoitukset tuottivat hyvin ja vakuutettu palkkasumma kasvoi.

Kuluneena vuonna Veritas vastasi lähes 100 000 henkilön eläketurvan hoitamisesta, kun lasketaan yhteen eläkkeensaajat, TyEL-vakuutetut työsuhteet ja YEL-vakuutetut yrittäjät. Eläkkeensaajien määrä oli ensimmäistä kertaa yli 30 000. TyEL-töysuhteiden määrä kasvoi 3 000:lla. YEL-vakuutusten määrä laski hieman.

Vakuutuskanta kehittyi myönteisesti, TyEL-vakuutusten määrä kasvoi ja TyEL-palkkasumma nousi 4,0 prosenttia. Vakuutusmaksutulo kasvoi 508,9 miljoonaan euroon. YEL-töytulo laski jonkin verran edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2016 Veritaksen asiakaspalvelu sai alan parhaat arviot kouluarvosanalla 8,35 Taloustutkimus Oy:n asiakastytytyväisyyss tutkimuksessa. Veritas oli nyt kolmatta vuotta peräkkäin työeläkeyhtiöiden listan kärjessä. Tavoitteenamme on olla yrittäjien ja keski suurten yritysten paras eläkevakuutuskumppani. Saavutamme tavoitteen, kun keskitymme kaikkien asiakkaiden kokonaisvaltaiseen ja henkilökohtaiseen palveluun.

Vuonna 2016 Veritas tavoitteli vakaata tuottoa maltillisella riskiprofililla. Poliittisesti epävarmasta ilmapiiiristä huolimatta kurssit kehittyivät myönteisesti ja sijoitusten tuotto oli yhteensä 6,6 prosenttia.

Alan kehitys

Vuoden 2017 alussa voimaan tullut eläkeuudistus työllisti organisaatiota laajasti koko vuoden ajan. Uudistus edellytti muutoksia sekä eläke- että vakuutustoiminnan IT-järjestelmiin. Henkilöstöä koulutettiin vastaamaan lisääntyvään asiakasneuvonnan tarpeeseen. Asiakkaille järjestettiin muun muassa paikallisia tiedotustilaisuuksia eläkeuudistuksesta.

Finanssivalvonta julkaisi tarkennetun työhyvinvointitoimintaa koskevan ohjeistuksen maaliskuussa 2016. Veritaksen työhyvinvointitoiminnan perustana on asiakasyritysten koulutus ja valmennus, jotta ne voivat itse huolehtia työhyvinvoinnista työpaikoilla ja ehkäistä työkyvyttömyyttä. Uuden ohjeistuksen mukaisesti kehitetään nyt uusia tapoja osoittaa työhyvinvointia tehtyjen panostusten vaikuttavuutta.

Uudistettu työeläkeyhtiöiden vakavaraisuutta koskeva laki tuli voimaan 1.1.2017. Laki edellyttää tulevaisuudessa työeläkeyhtiöitä omaa riski- ja vakavaraisuusarviointia (Own Risk and Solvency Assessment, ORSA). Uudistus tuo muutoksia sijoitustoiminnan, raportoinnin ja riskienarvioinnin järjestelmiin ja prosesseihin. Osa muutoksista toteutettiin jo vuonna 2016.

Tilinpäätös

Vakuutusliike

Veritaksen kokonaismaksutulo kasvoi 4,0 prosentilla vuonna 2016. TyEL-maksutulo oli 4,8 prosenttia suurempi kuin vuonna 2015 ja YEL-maksutulo puolestaan väheni 1,7 prosenttia.

Maksutulo

Vuonna 2016 keskimääräinen TyEL-maksu oli 24,0 (24,0) prosenttia palkkasummasta. Palkansaajan työeläkemaksu oli ikäsidon- nainen. Alle 53-vuotiaiden maksu oli 5,7 (5,7) prosenttia palkasta ja 53 vuotta täyttäneiden maksu oli 7,2 (7,2) prosenttia palkasta.

Eläkeuudistus 2017 toi muutoksia eläkkeen karttumiseen. Tulevaisuudessa kaikille työntekijöille karttuu eläkettä 1,5 prosenttia vuodessa. Poikkeuksena ovat 53–62-vuotiaat, joille eläkettä karttuu 1,7 prosenttia ansioista vuosina 2017–2025. Vastaavasti näillä ikäluokilla työeläkemaksu on korkeampi, 7,65 prosenttia vuonna 2017. Muiden palkansaajien työeläkemaksu on 6,15 prosenttia vuonna 2017.

Myös YEL-maksu oli ikäsidon- nainen. YEL-maksu oli 23,6 (23,7) prosenttia alle 53-vuotiailla ja 25,1 (25,2) prosenttia 53 vuotta täyttäneillä yrittäjillä.

YEL-eläkkeen karttuminen muuttui myös 1.1.2017. Palkansaajien tapaan 53–62-vuotiaalle yrittäjille eläkettä karttuu enemmän, 1,7 prosenttia työtulosta vuodessa. Tämän vuoksi myös heidän vakuutusmaksunsa on korkeampi, 25,6 prosenttia työtulosta. Muiden YEL-vakuutettujen yrittäjien vakuutusmaksu on 24,1 prosenttia vuodessa.

Vuonna 2016 Veritaksen kokonaismaksutulo kasvoi edellisestä vuodesta. TyEL-maksutulo nousi 4,8 (4,0) prosenttia 447,3 (426,9) miljoonaan euroon. YEL-vakuutuksen maksutulo aleni 1,7 (+4,4) prosentilla 61,5 (62,6) miljoonaan euroon.

Edellä mainituista maksutuloista 0,3 (0,3) miljoonaa euroa oli peräisin TEL-lisäeläkevakuutuksesta. TEL-lisäeläkevakuutukset lakkautettiin vuoden 2016 lopussa.

Maksusaataviin kohdistuvat luottotappiot alenivat vajaalla 30 prosentilla ja olivat 3,5 (4,9) miljoonaa euroa.

Maksetut eläkkeet

Veritas maksoi vuonna 2016 eläkkeitä ja muita etuuksia yhteensä 491,7 (469,2) miljoonaa euroa. Määrään sisältyy käsittelykuluja yhteensä 5,0 (4,9) miljoonaa euroa ja työhyvinvointitoiminnan kuluja 0,6 (0,6) miljoonaa euroa.

Lakisääteisiä TyEL-eläkkeitä maksettiin yhteensä 427,9 (404,4) miljoonaa euroa ja YEL-eläkkeitä 58,3 (59,4) miljoonaa euroa.

Vastuuvulka

Veritaksen yhteenlaskettu vastuuvulka oli 2 493,4 (2 388,9) miljoonaa euroa 31.12.2016. Vakuutusmaksuvastuun osuus oli 1 341,4 (1 317,5) miljoonaa euroa ja korvausvastuun osuus 1 151,9 (1 071,4) miljoonaa euroa.

Vastuuvulan korkoutusvaatimukset määräytyvät siten, että 10 prosenttia korkoutuksesta on sidottu työeläkevakuuttajien omistamien noteerattujen osakkeiden keskimääräiseen tuottoon kehittyneillä markkinoilla. Jäljelle jäävän vastuuvulan korkoutus riippuu eläkelaitosten keskimääräisestä vakavaraisuudesta. Tämä vaatimus määräytyy siten, että 3 prosentin rahastokorkoon lisätään ns. täydennyskerroin.

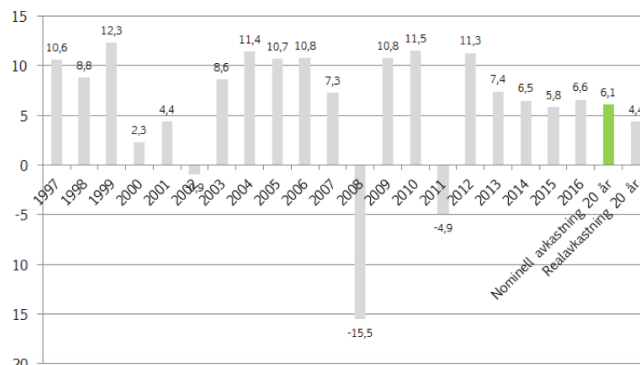
Vuonna 2016 osaketuottoon sidottu vaatimus oli 5,80 prosenttia ja täydennyskerroin 1,16 prosenttia ajalla 1.1.–31.3.2016, 1,30 prosenttia ajalla 1.4.–30.6.2016, 1,01 prosenttia ajalla 1.6.–30.9.2016 ja samoin 1,01 prosenttia viimeisen vuosineljänneksen aikana. Laskuperustekorko oli 4,50 prosenttia koko vuoden 2016 ajan. Vakuutusmaksukorko, jota käytetään vakuutusmaksujen korkouttamiseen, oli 2,00 prosenttia koko vuoden 2016 ajan.

Sijoitusmarkkinat

Sidotun pääoman nettotuotto oli 6,6 (5,8) prosenttia vuonna 2016. Erityisen hyvin tuottivat kiinteistösijoitukset, 10,8 (10,3) prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli 8,9 (12,3) prosenttia ja korkosijoitusten 5,0 (0,4) prosenttia.

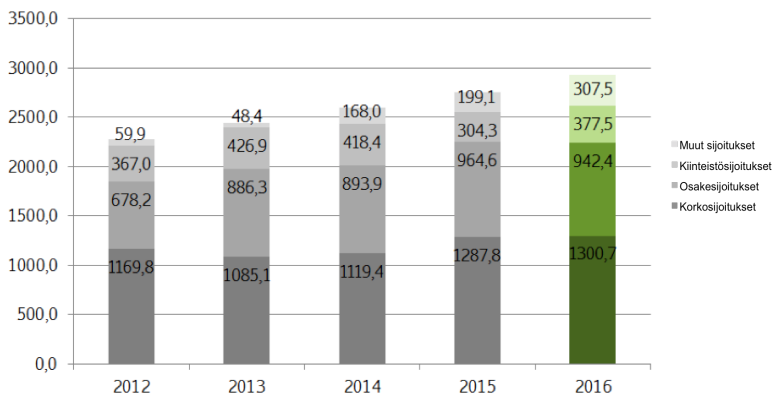
Vuodesta 1997 lähtien Veritaksen vuosittainen keskimääräinen nimellistuotto on ollut 6,1 prosenttia (reaalituotto 4,4 prosenttia). Viimeisten kymmenen vuoden aikana keskimääräinen nimellistuotto on ollut 4,3 prosenttia (reaalituotto 2,6 prosenttia).

Keskimääräinen vuosituotto:

Vuodenvaihteessa Veritaksen sijoitussalkun markkina-arvo oli 2 928,1 (2 755,8) miljoonaa euroa sisältäen käteiset varat, pankkitalletukset ja sijoitustoiminnan saatavat ja velat.

Sijoitusjakauma, milj. €

Vakavaraisuus ja kokonaistulos

Veritaksen kokonaistulos oli 79,0 (29,3) miljoonaa euroa. Kokonaistulokseen sisältyy sijoitustoiminnan tulos 75,6 (19,7) miljoonaa euroa, vakuutustoiminnan tulos 1,7 (8,3) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 1,6 (1,4) miljoonaa euroa.

Vakavaraisuuspääoma oli 681,6 (616,6) miljoonaa euroa vuoden 2016 lopussa. Vakavaraisuusaste nousi 29,5 prosenttiin (28,1) ja vakavaraisuusasema vahvistui 2,6:een (2,2).

Asiakshyvityksiin siirrettiin 7,1 (6,1) miljoonaa euroa, mikä vastaa 0,38 (0,34) prosenttia vakuutettujen palkkasummasta.

Liikekulut ja hoitokustannussuhde

Tehokas kustannusrakenne tuo etua asiakkaille, sillä puolet hoitokustannustuloksesta jaetaan asiakkaille asiakshyvityksinä.

Liikekulut, jotka katetaan vakuutusmaksun hoitokustannusosalla, nousivat 18,2 (17,8) miljoonaan euroon. Hoitokustannustulo kasvoi 3,3 prosentilla 19,8 (19,2) miljoonaan euroon.

Liikekulut olivat 91,7 (92,9) prosenttia maksutulon hoitokustannusosuuksista.

Konserni

Konsernin muodostivat vuoden 2016 lopussa emoyhtiö Veritas Eläkevakuutus ja sen 37 kokonaan omistamaa ja kaksi osittain omistamaa kotimaista asunto- ja kiinteistöyhtiötä. Vuoden aikana ostettiin 9 tytäryhtiötä, mutta yhtään tytäryhtiötä ei myyty. Lisäksi Veritas Eläkevakuutus osti vuoden 2016 aikana vähemmistöosuuden yhdestä aikaisemmin osittain omistamastaan kiinteistöyhtiöstä.

Asiakkaat

TyEL- ja YEL-vakuutetut

Vuoden 2016 lopussa Veritas vakuutti 56 503 (53 503) työntekijää ja TyEL-vakuutuksia oli yhteensä 7 134 (7 041). Vakuutettu TyEL-palkkasumma kasvoi 4,0 prosentilla 1 692,5 (1 627,7) miljoonaan euroon.

YEL-vakuutusten määrä laski edeltävästä vuodesta 10 457 (10 735) vakuutukseen. Vakuutetun YEL-työtulon määrä oli 252,5 (256,5) miljoonaa euroa. Keskimääräinen työtulo nousi 1,0 prosentilla.

Veritaksella on Försäkringsbolaget Pensions-Alandian kanssa rinnakkaisvakuutus sopimus, jonka mukaan Veritas vastaa puolesta Pensions-Alandian myöntämistä TyEL- ja YEL-vakuutuksista. Pensions-Alandian koko vakuutuskanta oli 31.12.2016 yhteensä 11 263 (11 047) työntekijää ja 1 227 (1 286) YEL-yrittäjää.

Eläkkeet ja muut etuudet

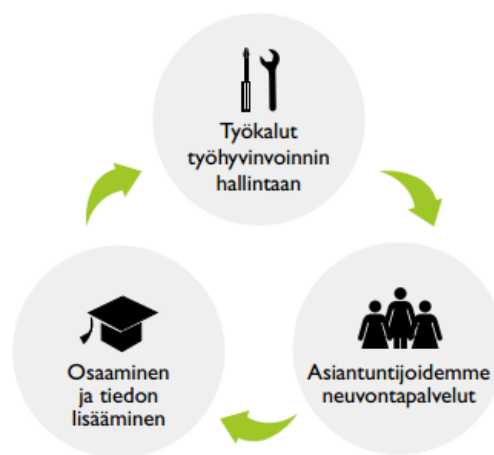
Vuoden aikana Veritas myönsi 2 306 (2 118) uutta eläkettä.

	2016	2015
Vanhuuseläke	1 683	1 558
Työkyvyttömyyseläke	266	268
Osa-aikaeläke	100	66
Perhe-eläke	257	226

Veritas maksoi vuoden 2016 lopussa eläkkeitä yhteensä 30 351 (29 560) henkilölle. Eläkkeistä oli 23 962 (23 003) vanhuuseläkkeitä, 3 005 (3 274) työkyvyttömyyseläkkeitä, 176 (185) osa-aikaeläkkeitä ja 3 208 (3 098) perhe-eläkkeitä.

Työhyvinvointi

Veritas tukee toimintaa, jonka tarkoituksena on pienentää työkyvyttömyysriskiä asiakasyrityksissä. Kaikki TyEL-vakuutusasiakkaat saavat työhyvinvointiin liittyviä työkaluja, tukea ja neuvontaa.

Finanssivalvonta teki vuonna 2015 tarkastuksen, joka koski kaikkien työeläkeyhtiöiden työhyvinvointitoimintaa. Maaliskuussa 2016 Finanssivalvonta tarkensi työeläkeyhtiöiden työhyvinvointitoimintaa koskevaa ohjeistustaan ja määritteli muun muassa, mitä kustannuksia työeläkeyhtiöiden työhyvinvointitoiminta voi kattaa.

Toiminnan tavoitteena tulee aina olla työkyvyttömyysriskin pienentäminen. Vuonna 2016 olemme kehittäneet mittareita, joilla saadaan asiakasyrityksiin tehtyjen työhyvinvointipanostusten vaikuttavuus näkyvämmäksi.

Jotta asiakasyritysten työhyvinvointitoiminta olisi mahdollisimman vaikuttavaa, tarvitaan aiheeseen liittyvää osaamista. Koulutus onkin yksi Veritaksen työhyvinvointikonseptin kulmakivistä. Vuonna 2016 Veritas tarjosi yhteensä 60 Työhyvinvointikorttiin tähtäävää koulutusta. Koulutukseen osallistui 640 henkilöä, jotka saivat Työturvallisuuskeskuksen myöntämän Työhyvinvointikortin. Työhyvinvointia käsitteleviin seminaarisarjoihin osallistui 35 henkilöä.

Veritaksen työhyvinvoinnin edistämisen työkalut ovat kaikkien asiakkaittemme saatavilla VerNet-verkkopalvelussa.

Toimintavuoden aikana oli käynnissä kaikkiaan 118 asiakaskohtaista työkyvyn ylläpitoon liittyvää hanketta.

Henkilöstö

Vuoden aikana kokoaikaisia työntekijöitä oli keskimäärin 149 (143). Kaikista työntekijöistä äidinkielenään suomea puhuu 62 prosenttia ja ruotsia 38 prosenttia, ja henkilökunnan enemmistö, 74 prosenttia, on naisia. Esimiehistä 64 prosenttia on naisia.

Yhtiö toteuttaa vuosittain henkilöstötutkimuksen. Corporate Spirit Oy:n tekemä tutkimus osoitti, että henkilöstön tyytyväisyys oli viime vuonna huomattavasti yli virkamieskunnan normitason Suomessa. Tuloksen perusteella Veritas sijoittui Suomen 10 innostavimman työpaikan joukkoon. Yhteistä Suomen innostavimmille työpaikoille on, että henkilöstö on sitoutunut ja yrityksellä on tahtoa kehittää toimintaa pitkäjänteisesti yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Veritas Eläkevakuutuksella on koko henkilöstön kattava kannustejärjestelmä. Kannustejärjestelmän avulla mm. selkiytetään strategisten tavoitteiden ja yksittäisen työntekijän työpanoksen suhdetta toisiinsa. Kannustesumma perustuu sekä yhtiökohtaisten että henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Hallinto

Yhtiöhallinto

Veritaksen hallinto ja johto perustuvat työeläkeyhtiöiden, vakuutusyhtiöiden ja osakeyhtiöiden hallintoa koskevaan lainsäädäntöön sekä yhtiön yhtiöjärjestykseen.

Lisäksi Veritas noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, jota hallinnoi Arvopaperimarkkinayhdistys ry. Koska Veritas on listaamaton osakeyhtiö ja koska työeläkelainsäädäntö asettaa omat vaatimuksensa toimintaperiaatteille, yhtiö poikkeaa eräin osin koodin suosituksista.

Hallitus

Hallitus on vastuussa siitä, että Veritas Eläkevakuutusta johdetaan ammattimaisesti ja terveitä toimintaperiaatteita noudattaen ja että yhtiön toiminta on tarkoituksenmukaisesti järjestetty.

Veritaksen hallituksen kokoonpano toimikaudella 1.1.–31.12.2016 oli seuraava:

Ulla Achrén, hallintojohtaja
Kaj-Gustaf Bergh, toimitusjohtaja (Elinkeinoelämän keskusliitto EK)
Markus Jussila, toimitusjohtaja
Henrik Karlsson, varainhoitaja
Timo Ketonen, yrittäjä
Olli Koski, pääekonomisti (SAK)

Hannu Louhi, konsernijohtaja (Elinkeinoelämän keskusliitto EK)
Stefan Mutanen, toimitusjohtaja
Lotta Savinko, edunvalvontajohtaja (Akava)
Ralf Sund, pääekonomisti (STTK) (varapuheenjohtaja)
Lasse Svens, toimitusjohtaja
Antti Tanskanen, asiantuntija (Elinkeinoelämän keskusliitto EK)

Varajäseninä toimivat elinkeinopoliittinen asiantuntija Piia Alvesalo (Elinkeinoelämän keskusliitto EK), johtaja Jörgen Grandell ja lakimies Minna Tanska (SAK).

Stefan Mutanen valittiin tammikuussa hallituksen puheenjohtajaksi ja Ralf Sund varapuheenjohtajaksi.

Hallitus kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Yhtiön hallintoneuvoston puheenjohtajalla on oikeus osallistua hallituksen kokouksiin, ja toimitusjohtaja Peter Boström käytti oikeuttaan neljä kertaa. Myös yhtiön toimitusjohtajalla on oikeus osallistua hallituksen kokouksiin.

LL.M., oik. kand. Jan-Erik Stenman on toiminut Veritaksen toimitusjohtajana vuodesta 2004. Yhtiölakimies, oik. kand. Kaisa Forsström on toiminut toimitusjohtajan sijaisena vuodesta 2012. Jan-Erik Stenman jää eläkkeelle vuonna 2017. Uudeksi toimitusjohtajaksi on valittu KTK, MBA Carl Pettersson.

Hallituksella oli vuonna 2016 kolme valmistelevaa valiokuntaa. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee nimityksiä ja palkkausasioista hallituksen käsiteltäväksi. Tarkastusvaliokunta käsittelee yhtiön taloudelliseen tilanteeseen ja talouden raportointiin sekä sisäiseen tarkastukseen liittyviä asioita. Sijoitus- ja riskivaliokunta osallistuu sijoitus- ja riskienhallinta-asioiden valmisteluun.

Valiokuntien kokoonpano vuonna 2016:

Sijoitus- ja riskivaliokunta

Stefan Mutanen
Kaj-Gustaf Bergh
Olli Koski
Lasse Svens

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä tarkastusvaliokunta

Stefan Mutanen
Ralf Sund
Lasse Svens
Antti Tanskanen

Sijoitus- ja riskivaliokunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2016, tarkastusvaliokunta kolme ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunta neljä kertaa.

Hallintoneuvosto

Veritaksen hallintoneuvosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Hallintoneuvoston tehtäviin kuuluu valita yhtiön hallitus ja valvoa yhtiön hallintoa, josta hallitus ja yhtiön toimitusjohtaja vastaavat. Toimitusjohtaja Peter Boström toimii hallintoneuvoston puheenjohtajana ja työvoimapolitiittinen asiantuntija Leila Kurki (STTK) varapuheenjohtajana.

Hallintoneuvoston vaalivaliokunta valmistelee nimitys- ja palkitsemisasioiden hallintoneuvostolle ja yhtiökokoukselle. Valiokunnan jäseninä olivat puheenjohtaja Peter Boström, varapuheenjohtaja Leila Kurki ja toimitusjohtaja Tuomas Pere. Erkki Laukkanen toimi Kurjen sijaisena ja Harry Serlo Peren sijaisena.

Omat osakkeet

Veritas ei ostanut vuoden aikana yhtään omaa osakettaan. Yhtiöllä oli vuoden 2016 lopussa hallussaan 11 omaa osaketta.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Veritas Eläkevakuutuksen tavoitteena on koko organisaation kuumiluminen hyvän sisäisen valvonnan piiriin. Hyvän sisäisen valvonnan avulla hallitus, johto ja työntekijät voivat riittävällä varmuudella varmistaa, että toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, että taloudellinen raportointi on luotettavaa ja että lakeja ja asetuksia sekä sisäisiä sääntöjä noudatetaan.

Veritas Eläkevakuutuksen riskienhallinta perustuu yhtiön hallituksen vuosittain hyväksymään riskienhallintasuunnitelmaan. Riskienhallintasuunnitelma käsittää yhtiön koko toiminnan. Hallitus vahvistaa vuosittaisessa sijoitussuunnitelmassa sijoitustoiminnan periaatteet ja kehykset. Riskienhallintaa esitellään laajemmin tilinpäätöksen liitetietojen riskienhallintaosiossa.

Yhtiön compliance-toiminto vahvistaa yhtiön sisäistä valvontaa seuraamalla määräystenmukaisuuden toteutumista yhtiössä.

Sisäisen tarkastuksen päätehtävänä on turvata yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessien tehokkuus ja toimivuus asetettujen tavoitteiden ja vahvistettujen toimintamallien mukaisesti. Hallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen suuntaviivat vuosittain laadittavassa sisäisen tarkastuksen suunnitelmassa.

Tulevaisuudennäkymät

Poliittinen epävarmuus heijastelee yhteiskunnassa vallitsevaa syvempää tyytymättömyyttä. Kevään mittaan Euroopan maissa järjestettävien vaalien tulokset sekä Britannian tuleva ero EU:sta voivat horjuttaa unionin poliittista ja taloudellista tasapainoa.

Suomessa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä monet kunnan työntekijät siirtyvät yksityisten yritysten palvelukseen. Se johtaa terveydenhuoltosektorilla eläkevakuuttamisen muutoksiin, joita viranomaiset ja työmarkkinaosapuolet valmistelevat. Myös Keva ja yksityiset työeläkeyhtiöt osallistuvat valmistelutyöhön.

Eläkeyhtiöiden kilpailukeinot rajoittuvat lähinnä asiakaspalveluun ja asiakashyvityksiin, joihin vaikuttavat puolestaan yhtiön tehokkuus ja sijoitustoiminnan tulos. Yhtiöiden välisen kilpailun lisäämiseksi asiakashyvityksiä aletaan vuodesta 2019 alkaen jakaa asiakkaille kunkin yhtiön omien periaatteiden mukaisesti. Yhtiöt voivat 31.12.2017 alkaen siirtää jaettuun lisävarakuutusvastuuseen enimmillään 1,0 prosenttia yhtiön koko vakavaraisuuspääomasta ja koko hoitokustannustuloksesta. Asiakashyvitykset jaetaan etukäteen määriteltujen asiakassegmenttien mukaan. Veritas on päättänyt kohdella kaikkia asiakkaita tasapuolisesti ja jakaa hyvitykset tasan asiakkaiden kesken. Vuonna 2017 ja 2018 jaettavat asiakashyvitykset määräytyvät edelleen samoin perustein kaikissa työeläkeyhtiöissä.

Kansallinen tulorekisteri otetaan käyttöön vuonna 2019, jolloin palkkatiedot rekisteröidään järjestelmään. Eläkkeet ja muut etuudet viedään rekisteriin vuoden 2020 alussa. Tulorekisterin myötä yhtiöltämme katoaa laaja kontaktipinta asiakkaisiin ja toimintamme painopiste siirtyy vakuutusten käsittelystä asiakasneuvontaan, mikä merkitsee muutosta koko vakuutusprosessiin. Tulorekisteri tuo mukanaan myös mittavia muutoksia sähköisiin palveluihin ja perusjärjestelmiin.

Uutta EU:n tietosuoja-asetusta valmistellaan toimialan työryhmissä ja myös yhtiömme sisäisesti. Asetus tulee voimaan kesällä 2018.

Veritaksen pitkäaikaisena tavoitteena on olla paras työeläkeyhtiö pieniä ja keskisuuria yrityksiä sekä yrittäjiä varten. Onnistunut asiakaskokemus perustuu asiakkaan tarpeiden tuntemukseen ja kykyyn vastata niihin henkilöstön vahvalla osaamisella. Jotta voimme palvella asiakkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme entistä paremmin, olemme aloittaneet uuden vuoden 2017 toteuttamalla organisaatiouudistuksen.

Toimintastrategiamme perustana on laaja yhteistyöverkosto. Yhdessä pystymme tarjoamaan kohderyhmällemme räätälöityjä vakuutus- ja pankkipalveluita kokonaisratkaisuin, jotka vastaavat nykyhetken kilpailutilannetta. Haluamme tulevina vuosina kehittää ja syventää yhteistyötä kaikkien strategisten kumppaneidemme kanssa.

Tuloslaskelma

	I.I.-31.12.2016	I.I.-31.12.2015
Vakuutustekninen laskelma		
Vakuutusmaksutulo	508 870 569,11	489 487 768,33
Sijoitustoiminnan tuotot	196 530 655,19	323 587 168,26
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-491 744 883,53	-469 188 001,94
Korvausvastuun kokonaismuutos	-80 535 000,00	-61 086 760,00
	-572 279 883,53	-530 274 761,94
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-23 873 830,00	-132 630 720,00
Liikekulut	-14 321 415,83	-14 187 460,65
Sijoitustoiminnan kulut	-93 902 321,97	-134 705 995,31
Vakuutustekninen tulos	1 023 772,97	1 275 998,69
Muu kuin vakuutustekninen laskelma		
Tuloverot	0,00	-33 544,81
Tulos varsinaisesta toiminnasta	1 023 772,97	1 242 453,88
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	29 980,13	-8 935,67
Tilikauden tulos	1 053 753,10	1 233 518,21

Tase

Vastaavaa	31.12.2016		31.12.2015	
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet		3 318 530,89		3 650 984,68
Muut pitkävaikutteiset menot		73 256,30		0,00
Ennakkomaksut		183 165,77		96 279,84
		3 574 952,96		3 747 264,52
Sijoitukset				
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	159 058 213,47		103 715 587,37	
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	74 977 647,29	234 035 860,76	43 916 917,14	147 632 504,51
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	1 544 922 126,01		1 511 598 956,72	
Rahoitusmarkkinavälineet	439 155 471,31		463 864 898,64	
Kiinnelainasaamiset	3 338 666,24		17 159 248,54	
Muut lainasaamiset	19 178 546,14	2 006 594 809,70	23 117 103,68	2 015 740 207,58
		2 240 630 670,46		2 163 372 712,09
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	42 512 870,54		41 390 841,22	
Vakuutuksenvälittäjiltä	1 410 256,67	43 923 127,21	2 699 698,35	44 090 539,57
Muut saamiset		9 353 815,66		14 725 383,13
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	641 932,35		600 478,52	
Muut aineelliset hyödykkeet	1 798 302,74	2 440 235,09	1 798 302,74	2 398 781,26
Rahat ja pankkisaamiset		213 447 665,35		177 152 245,17
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat		5 828 354,42		6 328 250,61
Muut siirtosaamiset		35 522 593,06		25 913 053,37
		41 350 947,48		32 241 303,98
Vastaavaa yhteensä		2 554 721 414,21		2 437 728 229,72

Tase

Vastattavaa	31.12.2016		31.12.2015	
Oma pääoma				
Sidottu				
Osakepääoma	14 272 200,00		14 272 200,00	
Ylikurssirahasto	372 281,95		372 281,95	
Muut rahastot	3 666 758,16		3 281 103,95	
Tilikauden tulos	1 053 753,10	19 364 993,21	1 233 518,21	19 159 104,11
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero	1 757 000,50		1 786 980,63	
Vakuutustekninen vastuuvélka (oma osuus)				
Vakuutusmaksuvastuu	1 341 406 020,00		1 317 532 190,00	
Korvausvastuu	1 151 947 240,00	2 493 353 260,00	1 071 412 240,00	2 388 944 430,00
Pakolliset varaukset				
Jälleenvakuutustallettevelat				
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta	463 735,49		385 673,03	
Muut velat	26 451 720,34	26 915 455,83	13 534 778,13	13 920 451,16
Siirtovelat	13 330 704,67		13 917 263,82	
Vastattavaa yhteensä	<u>2 554 721 414,21</u>		<u>2 437 728 229,72</u>	

Rahoituslaskelma

	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Saadut vakuutusmaksut	508 820 648	487 675 343
jälleenvakuuttajille maksettu osuus	0	0
Maksetut korvaukset	-501 208 237	-467 820 650
jälleenvakuuttajilta saatu osuus	0	0
Saadut korot	11 150 370	12 834 914
Saadut osingot	12 734 344	12 191 478
Saadut muut sijoitustulot ja tulot liiketoiminnan muista tuotoista	50 221 049	65 362 762
Maksut henkilöstökuluista	-12 715 003	-12 209 394
Muut maksut liiketoiminnan kuluista	-35 094 337	-75 025 348
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	33 908 835	23 009 105
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-79 143	-125 926
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	33 829 693	22 883 179
Liiketoiminnan rahavirta	33 829 693	22 883 179
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin, netto (pl. rahavarat)	4 049 545	83 236 805
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-735 953	-363 307
Investointien rahavirta	3 313 592	82 873 498
Rahoituksen rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	0	-3 451
Maksetut osingot/ takuupääoman korot ja muu voitonjako	-847 864	-690 179
Rahoituksen rahavirta	-847 864	-693 630
Rahavarojen muutos	36 295 420	105 063 047
Rahavarat tilikauden alussa	177 152 245	72 089 198
Rahavarat tilikauden lopussa	213 447 665	177 152 245

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Seuraavat periaatteet koskevat sekä Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksen tilinpäätöstä että sen konsernitilinpäätöstä.

Tilinpäätös on laadittu työeläkevakuutusyhtiölain, eläkelaitosten vakavaraisuusraja laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain, vakuutusyhtiölain, osakeyhtiölain, kirjanpitolain ja -asetuksen säännösten, vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annetun asetuksen, Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden sekä Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään emoyhtiön ja sen suoraan tai välillisesti omistamien tytäryhtiöiden tilinpäätöstiedot. Tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmän mukaisesti. Vanhimpien tytäryhtiöiden osalta eliminoinnit on tehty 31.12.1972 päivätyn tilinpäätöksen arvojen mukaisesti. Tytäryhtiö-osakkeiden hankintameno on eliminoitu tytäryhtiöiden hankintahetken omaa pääomaa vastaan. Konserniaktiiva on kohdistettu joko maa-alueisiin tai rakennuksiin. Rakennuksiin kohdistettu konserniaktiiva poistetaan rakennusten poistosuunnitelman mukaan. Konsernitilinpäätöksestä on eliminoitu konsernin sisäinen osakeomistus. Vähemmistöosakkaiden osuus tilikauden tuloksesta ja konsernin omasta pääomasta kirjataan vähemmistöosuutena. Konsernin liitetiedoissa ei ole esitetty erinä, jotka näkyvät emoyhtiön liitetiedoissa.

Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas myi joulukuussa 2015 kaksi täysin omistamaansa kiinteistöyhtiötä kiinteistörahasto Kauppakeskus Hansa Ky:lle. Veritas omistaa Kauppakeskus Hansa Ky:n yhteensä kolmen äänettömän yhtiömiehen osuuksista 49 %. Lisäksi Veritas omistaa Kauppakeskus Hansa Ky:n vastuullisena yhtiömiehenä toimivan Kauppakeskus Hansa GP Oy:n osakkeista 49 %. Kauppakeskus Hansa GP Oy:ssä on kaikkiaan kolme osakasta. Osakas-sopimuksessa sovittujen rahaston päätöksentekoa koskevien periaatteiden mukaan Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksella ei ole määrävää vaikutusvaltaa rahastossa. Osuudet Kauppakeskus Hansa Ky:ssä ja Kauppakeskus Hansa GP Oy:ssä ovat luonteeltaan finanssisijoituksia eikä niitä ole konsolidoitu konsernitilinpäätöksestä. Konsernin myyntivoitto tilikaudella 2015 kahdesta sen täysin omistamasta kiinteistöyhtiöstä oli 38,3 miljoonaa euroa, kun taas emoyhtiössä myyntivoitto oli 28,3 miljoonaa euroa. Myyntivoittojen välinen ero johtui siitä, että kiinteistöistä tehtävien poistojen jälkeen niiden kirjanpitoarvo oli konsernissa 10,0 miljoonaa euroa pienempi kuin emoyhtiössä. Emoyhtiön tilinpäätökseen kirjatulla myyntivoitolla ei ollut vaikutusta tilikauden tulokseen eikä omaan pääomaan, vaan se kirjattiin osittamattomaan lisävarausvastuuseen, joka on osa vakuutusmaksuvastuuta. Konsernitilinpäätöksessä Kauppakeskus Hansa Ky:n osuukien kirjanpitoarvo on sama kuin niiden hankintameno. Hankintamenon ja käyvän arvon erotus sisältyy konsernin arvostuseroihin.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän keskimurssin mukaan. Valuuttakurssierot on käsitelty muina sijoitustoiminnan tuottoina tai kuluina.

Omaisuuksien arvostus taseessa

Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot kirjataan alkuperäiseen hankintamenoonsa suunnitelman mukaisilla tasapoistoilla vähennettynä.

Kiinteistöt kirjataan hankintamenon mukaan suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettynä. Jos todennäköinen luovutushinta on kirjanpitoarvoa alempi, kiinteistö arvostetaan alemman arvon mukaan.

Kiinteistöosakkeet kirjataan hankintamenon tai alemman todennäköisen luovutushinnan mukaan. Tiettyjen kiinteistöomistusten kirjanpitoarvoihin on tehty arvonnkorotus.

Osakkeet ja osuudet kirjataan keskihintaperiaatteen mukaan ja arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan käypään arvoon. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan siltä osin kuin käypä arvo ylittää arvonalennuksilla korjatun kirjanpitoarvon.

Käyttöomaisuusosakkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköisen luovutushintaan.

Rahoitusmarkkinavälineet kirjataan alkuperäiseen hankintamenoon korjattuna rahoitusmarkkinavälineen juoksuajalle jaksotettulla nimellisarvon ja hankintamenon erotuksella. Siltä osin kuin käypä arvo on kirjanpitoarvoa alempi eikä aleneminen johdu yleisen korkotason muutoksista, rahoitusmarkkinavälineiden arvo on alennettu käypään arvoon. Aikaisemmin tehdyt alaskirjaukset palautetaan siltä osin kuin käypä arvo ylittää alaskirjauksin korjatun kirjanpitoarvon.

Lainasaamiset ja muut saamiset kirjataan alkuperäiseen arvoon tai alempaan todennäköiseen arvoon. Lakisääteisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksusaamiset on merkitty taseeseen alkuperäiseen arvoon tai tätä alempaan todennäköiseen arvoon.

Suojauslaskentaa ei sovelleta johdannaisinstrumentteja kirjatessa siitä huolimatta, onko johdannaistransaktio suojaava vai ei. Johdannaisinstrumenttien kirjanpitoarvo muodostuu hankintahinnasta tai alemmasta käyvästä arvosta. Realisoimattomia positiivisia arvomuutoksia ei merkitä kirjanpitoon. Suljettujen tai päättyneiden johdannaissopimusten tulos on kirjattu kokonaisuudessaan tulosaikutteisena.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Liitetiedoissa annetaan yksityiskohtaisemmat tiedot lainaksi annetuista arvopapereista.

Käyvän arvon määrittely

Kiinteistöjen käypä arvo määritetään vuosittain erikseen Finanssivalvonnan edellyttämällä tavalla. Käyvällä arvolla tarkoitetaan todennäköistä luovutushintaa, joka voidaan saada vapailla markkinoilla riippumattomien osapuolten välillä tehtävässä kaupassa. Kiinteistösijoitusten käyvät arvot perustuvat ulkopuolisten arvioijien ja yhtiön omien asiantuntijoiden laatimiin arviokirjoihin ja laskelmiin.

Noteerattujen arvopapereiden käypänä arvona käytetään viimeksi tilinpäätöspäivänä noteerattua ostokurssia. Niiden arvopapereiden osalta, joille ei tilinpäätöspäivänä ole noteerattu ostokurssia, on käytetty viimeksi noteerattua päätöskurssia. Pörssissä noteeraamattomien osakeomistuksien käypä arvo muodostuu yleensä alkuperäisestä hankintamenosta tai todennäköisestä luovutushinnasta tai substanssiarvon, voittokertoimien ja/tai tehtyjen osakekauppojen perusteella lasketusta arvosta. Niin kutsuttujen pääomarahasto-osuuksien ja muiden noteeraamattomien rahastojen käypänä arvona käytetään yleensä hallinnointiyhtiön alalla hyväksyttyjen arviointiperiaatteiden mukaan tekemää arviota osuuksien arvosta.

Noteeraamattomien rahoitusmarkkinavälineiden ja lainasaamisten käypänä arvona on käytetty kirjanpitoarvoa. Noteeraamattomat vaihtovelkakirjalainat arvostetaan noudattaen samoja periaatteita kuin noteeraamattomia osakkeita arvostettaessa.

Noteerattujen johdannaisinstrumenttien käypänä arvona käytetään markkinahintoja. Noteeraamattomien johdannaisinstrumenttien käyvät arvot perustuvat ulkopuolisilta tahoilta saatuihin arvoihin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Konsernin poistosuunnitelma on laadittu yhtenäisten periaatteiden mukaan ja perustuu arvioon varojen taloudellisesta käytöstä. Poistot perustuvat pääsääntöisesti alkuperäiseen hankintahintaan. Mikäli alkuperäistä hankintahintaa ei ole historiallisesti pystytty selvittämään, lähtöarvona on ollut 31.12.1993 päivätyn taseen kirjanpidollinen jäännösarvo ja mainittuun ajankohtaan perustuva taloudellinen elinikä. Seuraavia taloudellisia käyttöaikoja on sovellettu:

Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta
Sijoitukset	
Teollisuus-, liike- ja toimistorakennukset	40 vuotta
Asuinrakennukset	50 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Konttorikalusteet	5 vuotta
Autot	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muu kalusto	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	8 vuotta

Eläkehakemusten käsittelyjärjestelmän uusimisprojektin menojen poisto aika on 10 vuotta vuodesta 2014 alkaen, jolloin järjestelmä otettiin käyttöön. Projektiin liittyvät kustannukset on merkitty taseen aineettomiin hyödykkeisiin.

Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa vähennettyjen poistojen välinen poistoeron muutos on ilmoitettu erikseen emoyhtiön tuloslaskelmassa. Taseessa kertynyt poistoero ilmoitetaan emoyhtiön tilinpäätössiirtojen yhteydessä.

Toimintokohtaiset kustannukset

Liikekulut ja poistot ilmoitetaan tuloslaskelmassa toimintokohtaisesti vuosittain tehtyjen selvitysten perusteella. Prosentuaalinen jakauma voi siis vaihdella vuosittain.

Vakuutustekninen vastuuvulka

Vakuutustekninen vastuuvulka lasketaan Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Vakuutustekninen vastuuvulka koostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta.

Vakuutusmaksuvastuuseen kuuluu yhtiön vakavaraisuuspääomaan sisältyvä osittamaton lisäakuutusvastuu sekä ositettu lisäakuutusvastuu, joka sisältää tuleviin asiakashyvytyksiin varatun määrän. Lisäksi vakuutusmaksuvastuuseen kuuluu osaketuottosidonnainen lisäakuutusvastuu, jonka määrä riippuu eläkelaitosten keskimääräisestä osakesijoitustuotosta.

Korvausvastuuseen sisältyy tasoitusmäärä, joka on yhtiön vakavaraisuuspääomaan luettava erä.

Tilinpäätössiirrot ja laskennallinen verovelka

Erillisten yhtiöiden tilinpäätöksessä laskennallista verovelkaa ei vähennetä tilinpäätössiirroista. Konsernitaseessa tilinpäätössiirrot on jaettu vähemmistöosuuden erottamisen jälkeen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä konsernituloslaskelmassa laskennallisen verovelan ja tulososuuden muutokseen.

Verot

Tuloslaskelmassa ilmoitetut verot sisältävät paitsi tilikauden arvioidun veron myös mahdolliset aikaisempien vuosien veroja koskevat oikaisuerät.

Tilikauden voitto

Tilikauden voitto määritellään Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamissa laskuperusteissa. Laskuperusteissa määritellään miten kirjanpidollinen tulos jakautuu tasoitusmäärän muutokseen, osittamattoman ja ositetun lisävakuutusvastuun muutokseen sekä tilikauden voittoon.

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksella ja lisäeläkejärjestely ryhmäeläkevakuutuksella. Eläkekulut on kirjanpidossa esitetty suoriteperusteisesti.

Tuloslaskelman liitteet

Lakisääteisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksutulo ja maksetut korvaukset		2016	2015
<i>Vakuutusmaksutulo</i>			
Ensivakuutus			
TyEL:n mukainen vakuutus			
Työnantajan osuus		335 341 342,59	319 112 510,92
Työntekijän osuus		111 695 951,00	107 446 600,00
		447 037 293,59	426 559 110,92
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus		309 509,90	329 777,00
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus		61 523 765,62	62 598 880,41
Vakuutusmaksutulo		508 870 569,11	489 487 768,33
<i>Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista (-)</i>			
TyEL		2 869 872,69	4 262 134,42
YEL		643 305,17	658 099,89
		3 513 177,86	4 920 234,31
<i>Maksetut korvaukset</i>			
Ensivakuutus			
Maksettu eläkkeensaajille			
TyEL:n mukainen vakuutus		353 828 377,08	337 621 485,39
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus		3 897 039,22	3 906 342,05
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus		64 665 841,94	61 893 142,84
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus		1 185 712,08	1 121 083,51
		423 576 970,32	404 542 053,79
Maksettu/ saatu vastuunjakokorvauksia			
TyEL-eläkkeet		89 952 701,36	86 221 271,79
YEL-eläkkeet		241 147,36	1 578 396,11
		90 193 848,72	87 799 667,90
Osuus työttömyysvakuutusrahaston (TVR) vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta		-19 767 459,48	-23 323 699,96
YEL:n valtion osuus		-7 830 046,70	-5 210 622,25
VEKL:n valtion korvaus		-53 280,72	-43 242,46
		-27 650 786,90	-28 577 564,67
		486 120 032,14	463 764 157,02
Korvaustoiminnon hoitokulut		5 030 446,50	4 873 617,81
Työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneet kulut		594 404,89	550 227,11
Maksetut korvaukset yhteensä		491 744 883,53	469 188 001,94
Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely		2016	2015
<i>Sijoitustoiminnan tuotot</i>			
Tuotot kiinteistösijoituksista			
Korkotuotot, konserni		1 163 588,25	2 670 893,20
Korkotuotot		0,00	25 625,30
Muut tuotot		20 910 315,37	29 929 839,83
		22 073 903,62	32 626 358,33
Tuotot muista sijoituksista			
Osinkotuotot		12 734 343,59	12 225 023,23
Korkotuotot		9 486 885,99	10 538 279,34
Muut tuotot		24 327 263,51	49 938 786,00
		46 548 493,09	72 702 088,57
Yhteensä		68 622 396,71	105 328 446,90
Arvon alentumisten palautukset		14 640 960,81	10 288 899,75
Myyntivoitot		113 267 297,67	207 969 821,61
Yhteensä		196 530 655,19	323 587 168,26

Tuloslaskelman liitteet

	2016	2015
<i>Sijoitustoiminnan kulut</i>		
Kulut kiinteistösijoituksista, konserni	10 220 488,09	13 543 617,65
Kulut kiinteistösijoituksista	3 039 908,54	2 556 663,01
Kulut muista sijoituksista	34 013 306,62	52 057 152,89
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	48 583,04	81 079,76
Korkokulut, konserni	30 559,85	44 846,11
Yhteensä	47 352 846,14	68 283 359,42
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	18 631 679,16	41 585 356,32
Rakennusten suunnitelmapoistot	418 208,66	413 237,03
Yhteensä	19 049 887,82	41 998 593,35
Myyntitappiot	27 499 588,01	24 424 042,54
Yhteensä	93 902 321,97	134 705 995,31
<i>Sijoitustoiminnan nettotuotto</i>	102 628 333,22	188 881 172,95
Tuloslaskelman erä liikekulut	2016	2015
Vakuutusten hankintamenot:		
Ensivakuutusten palkkiot	551 199,72	628 039,09
Muut vakuutusten hankintamenot	3 278 301,73	3 216 489,38
Yhteensä	3 829 501,45	3 844 528,47
Vakuutusten hoitokulut	5 317 253,01	5 432 443,63
Hallintokulut		
Lakisääteiset maksut		
ETK:n kustannusosuus	1 040 573,44	1 087 867,38
Oikeushallintomaksu	47 808,87	43 083,77
Finanssivalvonnan valvontamaksu	89 837,34	97 731,73
Yhteensä	1 178 219,65	1 228 682,88
Muut hallintokulut	3 996 441,72	3 681 805,67
Yhteensä	14 321 415,83	14 187 460,65
Kokonaisliikekulut toiminnoittain	2016	2015
Maksetut korvaukset		
Korvaustoiminnan hoitokulut	5 030 446,50	4 873 617,81
Työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneet kulut	594 404,89	550 227,11
Yhteensä	5 624 851,39	5 423 844,92
Liikekulut	14 321 415,83	14 187 460,65
Sijoitustoiminnan hoitokulut		
Kulut kiinteistösijoituksista	1 602 949,05	1 431 359,94
Kulut muista sijoituksista	5 119 833,55	4 899 126,19
Kokonaisliikekulut yhteensä	26 669 049,82	25 941 791,70
Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot	2016	2015
<i>Henkilöstökulut</i>		
Palkat ja palkkiot	9 821 738,40	9 517 174,29
Eläkekulut	1 854 759,73	1 841 218,44
Muut henkilöstösivukulut	822 586,56	787 732,52
Yhteensä	12 499 084,69	12 146 125,25

Tuloslaskelman liitteet

<i>Johdon palkat ja palkkiot</i>		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	406 325	436 710
Hallituksen jäsenet	108 440	101 540
Hallintoneuvoston jäsenet	32 980	31 200
<i>Johdon eläkesitoumukset ja rahalainat</i>		
Toimitusjohtajalla ja hänen sijaisella on oikeus siirtyä eläkkeelle 61-vuotiaana, josta aiheutuva vastuu on katettu eläkevakuutuksella.		
Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenille ei ole annettu eläkesitoumusia.		
Yhtiö ei ole myöntänyt lainoja yhtiön toimitusjohtajalle tai toimitusjohtajan sijaiselle eikä hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenille.		
<i>Tilintarkastajan palkkiot</i>		
Tilintarkastus	55 339	54 578
Veroneuvonta	5 394	0
Muut palvelut	0	0
<i>Henkilöstön keskimääräinen luku</i>		
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	149	143

Taseen liitteet

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo
Sijoitukset 31.12.2016			
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	13 521 577	13 521 577	20 535 034
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	129 343 729	130 107 204	188 550 548
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriksissä	11 992 864	11 992 864	16 300 000
Muut kiinteistöosakkeet	3 373 697	3 373 697	4 281 476
Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot	62 871	62 871	62 871
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	74 977 647	74 977 647	74 977 647
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	1 544 922 126	1 544 922 126	1 951 483 358
Rahoitusmarkkinavälineet	439 252 372	439 155 471	446 639 079
Kiinnelainasaamiset	3 338 666	3 338 666	3 338 666
Muut lainasaamiset	19 178 546	19 178 546	19 178 546
	2 239 964 096	2 240 630 670	2 725 347 225
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
korkotuotoksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)			
jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta	-96 901		
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonorotuksia		131 691	
Muita arvonorotuksia		631 784	
		763 476	
Arvostusero (käyvän ja kirjanpitoarvon erotus)			484 716 555
Ei-suojatut johdannaiset 31.12.2016		Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset			
Ennakkomaksut optiosopimuksista		1 766 000	2 637 800
Muut velat			
Ennakkomaksut optiosopimuksista		-2 396 620	-1 486 760
Futuurit		-1 631 090	-1 303 861
Termini- ja swap-sopimukset		-14 790 538	-10 961 142
		-17 052 248	-11 113 964
Arvostusero (käyvän ja kirjanpitoarvon erotus)			5 938 285

Taseen liitteet

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo
Sijoitukset 31.12.2015			
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	12 053 140	12 053 140	16 318 610
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	75 163 077	75 926 553	117 712 983
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	11 992 864	11 992 864	15 800 000
Muut kiinteistöosakkeet	3 674 734	3 674 734	4 807 037
Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot	68 297	68 297	68 297
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	43 916 917	43 916 917	43 916 917
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	1 511 598 957	1 511 598 957	1 862 246 870
Rahoitusmarkkinavälineet	465 893 571	463 864 899	469 023 008
Kiinnelainasaamiset	17 159 249	17 159 249	17 159 249
Muut lainasaamiset	23 117 104	23 117 104	23 117 104
	2 164 637 909	2 163 372 712	2 570 170 075
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
korkotuotoksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)			
jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta	-2 028 673		
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonorotuksia		131 691	
Muita arvonorotuksia		631 784	
		763 476	
Arvostusero (käyvän ja kirjanpitoarvon erotus)			406 797 363
Ei-suojaavat johdannaiset 31.12.2015		Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset			
Ennakkomaksut optiosopimuksista		1 416 000	1 610 000
Muut velat			
Ennakkomaksut optiosopimuksista		-1 825 600	-1 610 000
Futuurit		-62 325	0
Termiini- ja swap-sopimukset		-6 033 934	-3 983 707
		-6 505 859	-3 983 707
Arvostusero (käyvän ja kirjanpitoarvon erotus)			2 522 152

Taseen liitteet

Kiinteistösijoitusten muutokset 2016	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet ¹⁾	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistusyhteis- yrityksiltä
Hankintameno I.I.	138 813 536	43 916 917	0
Lisäykset	56 666 980	34 073 837	0
Vähennykset	-375 934	-3 013 107	0
Hankintameno 31.12.	195 104 583	74 977 647	0
Kertyneet poistot I.I.	-6 639 309		
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			
Tilikauden poistot	-469 488		
Kertyneet poistot 31.12.	-7 108 797		
Arvon alentumiset I.I.	-29 222 116		
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	0		
Tilikauden arvonalentumiset	-4 673 275		
Arvon alentumisten palautukset	4 194 342		
Arvon alentumiset 31.12.	-29 701 048		
Arvonkorotukset I.I.	763 476		
Lisäykset	0		
Vähennykset	0		
Arvonkorotukset 31.12.	763 476		
Kirjanpitoarvo 31.12.	159 058 213	74 977 647	0

1) sisältää kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot

Taseen liitteet

Osakkeet ja osuudet 31.12.2016	Kotimaa	Osuus osakkeista %	Kirjanpito -arvo	Käypä arvo
<i>Kotimaiset noteeratut osakkeet</i>				
Aktia Pankki Oyj A	Suomi	5,45%	25 953 338	35 258 999
Aktia Pankki Oyj R	Suomi	3,24%	15 700 865	28 933 552
Amer Sports Oyj	Suomi	0,48%	8 574 940	14 432 400
Asiakastieto Group Oyj	Suomi	0,50%	1 089 000	1 444 500
Basware Oyj	Suomi	2,32%	5 714 077	12 040 700
Cargotec Oyj B	Suomi	0,79%	9 857 229	18 631 050
Caverion Oyj	Suomi	0,16%	927 006	1 546 350
Finnair Oyj	Suomi	1,01%	4 667 855	5 198 700
Fortum Oyj	Suomi	0,10%	11 932 171	12 702 000
Herantis Pharma Oyj	Suomi	4,22%	504 443	504 443
Kemira Oyj	Suomi	0,76%	12 921 939	14 266 200
Kesko Oyj B	Suomi	0,34%	6 665 997	10 906 600
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	0,36%	1 936 103	2 646 835
Marimekko Oyj	Suomi	2,72%	1 983 960	2 085 600
Metso Oyj	Suomi	0,13%	4 969 837	5 257 400
Metsä Board Oyj	Suomi	0,22%	3 547 160	4 760 000
Neste Oil Oyj	Suomi	0,17%	5 507 759	15 695 000
Nokia Oyj	Suomi	0,05%	13 817 256	13 817 256
Olvi Oyj A	Suomi	0,88%	1 318 356	4 180 500
Outotech Oyj	Suomi	0,16%	1 444 200	1 444 200
Pihlajalinna Oyj	Suomi	0,97%	2 360 000	3 688 000
Pkc Group Oyj	Suomi	0,96%	3 405 705	3 659 319
Pöyry Oyj	Suomi	2,52%	4 973 100	4 973 100
Raisio Oyj Vaihto-Osake	Suomi	1,10%	4 670 472	6 504 540
Ramirent Oyj	Suomi	0,55%	4 215 641	4 428 000
Stockmann Oyj A	Suomi	0,23%	1 135 666	1 135 666
Stora Enso Oyj, R	Suomi	0,18%	11 989 389	14 833 500
Suomen Hoivatilat Oyj	Suomi	1,44%	1 117 297	2 496 000
Tokmanni Group Oyj	Suomi	1,27%	5 025 000	6 382 500
Valmet Oyj	Suomi	0,23%	3 600 605	4 882 500
Viking Line Oyj	Suomi	0,26%	574 532	574 532
Yit Oyj	Suomi	0,41%	3 984 750	3 984 750
Ålandsbanken Abp A	Suomi	0,81%	1 796 896	1 796 896
Ålandsbanken Abp B	Suomi	1,08%	2 374 802	2 374 802
<i>Ulkomaiset noteeratut osakkeet</i>				
Nordea Bank Ab	Ruotsi	0,04%	16 511 290	19 062 000
TeliaSonera Ab	Ruotsi	0,03%	5 529 600	5 529 600
<i>Kotimaiset noteeraamattomat osakkeet</i>				
Folksam Skadeförsäkring Ab	Suomi	15,00%	8 130 377	11 781 408
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö, Takuusuuksia	Suomi	-	3 969 512	3 969 512
Goodmill Systems Oy	Suomi	19,80%	862 600	862 600
M-Brain Ab	Suomi	15,05%	3 002 572	5 726 700
Multi Touch Ab	Suomi	14,27%	2 571 947	2 571 947
Tornator Oy	Suomi	2,50%	2 000 000	15 025 000
Ukkoverkot Ab	Suomi	3,28%	500 000	646 666
Oy Wedeco Ab	Suomi	3,57%	269 101	507 171

Taseen liitteet

Osakkeet ja osuudet 31.12.2016	Kotimaa	Osuus osakkeista %	Kirjanpito -arvo	Käypä arvo
<i>Korkorahastot</i>				
Aktia Corporate Bond+ D			46 495 083	63 165 777
Aktia Em Markt Local Currency Bond Fund +D			52 350 493	75 258 006
Aktia Emerging Market Local Currency Frontier Bond+ D			40 026 478	42 549 596
Ares Institutional Offshore Loan Fund B.v. Series B			29 244 042	42 490 668
Barings Capital Global High Yield Strategies Fund			51 519 830	72 668 720
Bluebay Global High Yield Bond			48 905 658	64 654 484
Global Evolution Frontier Markets Fund I			35 060 505	39 913 558
Icg Total Credit Fund			40 000 000	47 702 042
Nordea Dedicated Invst Fis X-Credit Fd Bi-Eur High Yield			20 000 000	32 390 000
Oakhill Diversified Credit Strategies (Euro Feeder) A5			25 000 000	26 785 123
Twelve Insurance Bond Fund			10 000 000	11 650 943
Van Eck Emerging Markets Bond			38 695 138	38 695 138
<i>Osakerahastot</i>				
Coho Us Large Cap Equity Fund			49 333 202	55 442 700
Comgest Growth Emerging Markets Equity			30 597 189	38 579 943
Eaton Vance Emerald Ppa Em Equity			22 330 832	24 664 019
Lm Mason Martin Currie Asia Longterm Fd M Euro Dis A			30 806 806	34 147 636
Macquarie Asia New Stars			25 075 890	33 764 871
Seb Us All Cap Class Ic Usd			35 331 663	44 187 246
Tt Emerging Markets Equity Fund A2			41 188 331	49 950 130
Ubs Lux Equity Sicav- European Opportunity Unconstrained			38 695 741	46 759 716
Wellington Strategic European Equity			37 065 019	54 403 059
Winton European Equity Fund Class I			52 774 094	52 774 094
Db X-Trackers Nikkei 225 Etf			44 939 027	51 647 246
<i>Pääomarahastot</i>				
Bocap Sme Achievers Fund I Ky			3 113 514	4 621 249
Conor Technology Fund Ii Ky			3 059 649	4 240 930
Crown Opportunities Fund Ky			731 960	10 974 217
Essedel Russia Opportunity Fund Ky			1 317 532	1 317 532
Inveni Life Sciences Fund I Ky			882 988	882 988
Selected Private Equity Funds Ii Kb			2 876 180	3 089 836
Sentica Buyout Iii Ky			1 931 598	2 605 212
Sentica Buyout Iv Ky			3 834 291	3 941 569
Abac Solutions (Sca) Sicar			1 186 278	1 186 278
Abris Cee Mid-Market Fund Ii			4 919 796	5 650 707
Actis Global 4 Lp			5 272 221	6 125 605
Ambienta Ii Lp			2 782 402	2 782 402
Asean China Investment Fund Iii Lp.			4 904 865	4 904 865
Brookfield Capital Partners Iv Lp.			2 886 875	3 177 447
Capital Dynamics S.c.a.-Global Secondaries Iii			3 600 457	6 803 341
Cmp German Opportunity Fund Ii Lp			5 488 898	5 852 040
Energy Ventures Iv Lp			4 461 122	4 461 122
Eqt Mid Market (No 1) Feeder Limited Partnership			7 675 919	9 223 203
Greenspring Opportunity Ii (Offshore), Ltd			3 338 060	7 596 233
Inflexion 2010 Buyout Fund Lp			3 000 580	3 000 580
Inflexion Partnership Capital Fund			2 290 204	2 290 204
Inflexion Supplemental Fund Iv			890 524	890 524
Livonia Partners Fund I			829 918	829 918
Palatine Private Equity Fund Iii Lp.			1 584 672	1 584 672
Private Advisors Small Company Private Equity Fund Vi			2 679 196	2 679 196
Rcp Secondary Opportunity Fund Lp			1 976 630	3 084 037
Rcp Fund Vii Feeder Ltd			4 302 648	7 018 043
Rcp Fund Viii Feeder Ltd			3 137 790	3 600 170
Shepherds Hill Fund Ii Lp.			1 284 915	1 544 081
Sovereign Capital Limited Partnership Iii			1 853 042	5 023 500
Vespa Capital Ii Lp			2 030 043	2 030 043

Taseen liitteet

Osakkeet ja osuudet 31.12.2016	Kotimaa	Osuus osakkeista %	Kirjanpito -arvo	Käypä arvo
<i>Kiinteistörahastot</i>				
Akr Tovera Ky			2 489 795	2 489 795
Akr Tuotto Ky			3 159 018	3 159 018
Benson Elliot Real Estate Partners Iv Lp			3 923 408	3 923 408
Brookfield Strategic Real Estate Partners Ii			3 331 084	3 331 084
Capman Real Estate Ii Ky			3 950 655	3 950 655
Kauppakeskus Hansa Ky			42 385 000	47 761 355
Suomen Asunnot Ja Tontit I			7 213 714	7 897 635
<i>Muut rahastot</i>				
Aqr Style Premia Offshore Fund Ltd			5 798 425	6 345 645
Archer Capital Offshore Fund Ltd Hf			3 729 118	4 515 971
Brigade Structured Credit Offshore Fund Ltd Hf			2 857 700	4 000 931
Corvex Offshore Ii Ltd Hf			4 616 674	5 274 572
Dymon Asia Macro Fund Hf			4 490 672	5 397 514
Empyrean Capital Overseas Fund Ltd Hf			3 780 925	5 044 922
Gotham Hedged Value Strategies (International) Ltd Hf			4 444 865	5 173 064
Ionic Event Driven Fund Ltd Hf			3 761 680	4 184 761
Kepos Alpha Fund Ltd Hf			3 611 426	4 284 768
Lakewood Capital Offshore Fund Ltd Hf			4 222 067	5 893 089
Macrosynergy Trading Fund Ltd Hf			4 293 990	5 746 289
Monarch Debt Recovery Fund Ltd Hf			4 312 623	5 239 843
Mw Eureka Fund			4 971 976	5 288 350
Myriad Opportunities Offshore Fund Ltd			5 940 827	6 427 860
Nokota Capital Offshore Fund Ltd Hf			4 455 332	6 184 762
The Obsidian (Offshore) Fund Hf			4 283 339	5 217 031
Oceanwood Opportunities Fund Hf			3 113 255	3 936 422
Oxam Quant Fund (International) Limited Hf			5 541 374	6 456 706
Pennant Windward Fund Ltd			4 478 179	4 478 179
Perry Partners International Inc Hf			542 023	592 056
Pfm Healthcare Fund Ltd Hf			2 945 179	4 489 973
Pimco Global Credit Opportunity Offshore Fund Ltd Hf			4 988 990	6 672 837
Rokos Global Macro Fund Ltd			5 051 897	6 091 457
Cfm Stratus Feeder Lp			6 193 594	6 799 124
Tenaron Capital Offshore Fund Ltd			4 558 716	5 063 054
Tilden Park Offshore Investment Fund Ltd Hf			3 996 149	5 598 399
Two Sigma Absolute Return Enhanced Cayman Fund Ltd Hf			5 766 064	7 376 066
Venor Capital Offshore Ltd Hf			4 374 661	5 006 520
Yiheng Capital Offshore Partners Ltd Hf			3 133 610	5 175 824
Aim Insurance Strategies Fund			8 502 024	12 027 067
Aim Insurance Strategies Fund Side Pocket			1 083 377	1 239 937
H.i.g. Bayside Loan Opportunity Cayman Fund Ii			10 713 674	10 713 674
Bridgewater All Weather			88 059 176	100 041 353
Cartesian Reinsurance Offshore Fund Lp.			9 932 906	11 260 168
Edelweiss Special Opportunities Fund Ii Lp			4 411 148	4 411 149
Oberland Capital Healthcare Offshore Lp			502 500	502 500
Perella Weinberg Partners Opportunity Offshore Fund Ii B			1 992 361	1 992 361
Perella Weinberg Partners Opportunity Offshore Fund Iii B			7 461 289	9 293 578
Riverrock European Opportunities Fund			4 245 093	4 716 041
Riverrock European Opportunities Feeder Fund Ii			4 717 509	4 717 509

Taseen liitteet

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset 2016	Aineettomat oikeudet ja muut pitkävai- kutteisemmenot	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	5 031 548	1 203 715	1 824 533	8 059 796
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-296 445	-172 737	0	-469 182
Lisäykset	333 034	320 553	0	653 586
Vähennykset	0	-4 401	0	-4 401
Hankintameno 31.12.	5 068 137	1 347 130	1 824 533	8 239 799
Kertyneet poistot 1.1.	-1 380 564	-603 236	-26 230	-2 010 030
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	296 445	172 737	0	469 182
Vähennysten kertyneet poistot	0	1 345	0	1 345
Tilikauden poistot	-592 231	-276 043	0	-868 274
Kertyneet poistot 31.12.	-1 676 350	-705 198	-26 230	-2 407 777
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 391 787	641 932	1 798 303	5 832 022

Taseen liitteet

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	2016	2015
Jäljellä oleva hankintameno	5 633 202	5 691 550
Kirjanpitoarvo	6 396 678	6 455 026
Käypä arvo	8 079 996	8 238 837
Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltynä	2016	2015
Muut lainasaamiset:		
Pankkitakaus	2 912 333	4 970 060
Takausvakuutus	3 247 109	1 867 609
Vakuutuskirja	0	3 260
Muu vakuus	541 316	746 967
Vakuudettomat lainat	12 477 788	15 529 208
Jäljellä oleva hankintameno	19 178 546	23 117 104
Eläkelainasaamisten yhteismäärä	2016	2015
Muut kiinnelainasaamiset	517 102	679 554
Muut lainasaamiset	4 987 990	4 360 096
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	5 505 091	5 039 650
Konsernisaamiset ja -velat	2016	2015
Muut saamiset	73 040	57 427
Muut lyhytaikaiset velat	6 822 802	4 015 881
Muut siirtosaamiset	2016	2015
Ennakkoon maksetut eläkkeet	26 920 398	25 547 499
Saatavia Eläketurvakeskukselta	8 317 307	62 665
Muut siirtosaamiset	284 888	302 890
	35 522 593	25 913 053
Oman pääoman muutokset	2016	2015
Osakepääoma		
Osakepääoma 1.1.	14 272 200	14 272 200
31.12. Osakkeiden lkm 52 615 kpl	14 272 200	14 272 200
Ylikurssirahasto		
Ylikurssirahasto 1.1.	372 282	372 282
Ylikurssirahasto 31.12.	372 282	372 282
Muu oma pääoma		
Varmuusrahasto 1.1.	3 223 809	2 874 127
Lunastetut omat osakkeet 2016: 0 kpl/ 2015: 10 kpl	0	-3 451
Siirto edellisen tilikauden ylijäämästä	381 854	353 134
31.12.	3 605 664	3 223 809
Hallituksen käyttövarat 1.1.	57 295	53 492
Siirto edellisen tilikauden ylijäämästä	10 000	10 000
Eri tarkoituksiin	-6 200	-6 197
31.12.	61 095	57 295
Edellisen tilikauden ylijäämä 1.1.	1 233 518	1 047 116
Siirto varmuusrahastoon	-381 854	-353 134
Jaettu osinkoina	-841 664	-683 982
Siirto hallituksen käyttövaroihin	-10 000	-10 000
Tilikauden tulos	1 053 753	1 233 518
31.12.	1 053 753	1 233 518
Oma pääoma yhteensä 31.12.	19 364 993	19 159 104

Yhtiöllä on 31.12.2016 hallinnassaan omia osakkeita 11 kpl.

Taseen liitteet

Osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	2016	2015
Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen		
Osakkeenomistajien osuus		
Osakepääoma	14 272 200	14 272 200
Muu oma pääoma	5 092 793	4 886 904
Ehdotettu voitonjako osakkeenomistajille	-2 429 784	-851 664
Vakuutusosittajien osuus ehdotetun voitonjaon jälkeen	0	0
Voitonjakokelpoiset varat	2016	2015
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista		
Tilikauden voitto (tappio)	1 053 753	1 233 518
+ Muu vapaa oma pääoma		
Varmuusrahasto	3 605 664	3 223 809
Hallituksen käyttövarat	61 095	57 295
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	4 720 511	4 514 622
Vakuutustekninen vastuuvulka	2016	2015
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaiset eläkkeet	1 260 237 100	1 154 295 940
Osittamaton lisävakuutusvastuu	51 382 470	61 928 390
Ositettu lisävakuutusvastuu	7 082 000	6 133 430
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	22 704 450	95 174 430
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	1 341 406 020	1 317 532 190
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	1 025 702 220	940 594 630
Tasotusmäärä	126 245 020	130 817 610
Korvausvastuu yhteensä	1 151 947 240	1 071 412 240
Vakuutustekninen vastuuvulka yhteensä	2 493 353 260	2 388 944 430
Ositettu lisävakuutusvastuu l.l.	6 133 430	6 137 600
Tilivuonna maksetut asiakshyvitykset (-)	-6 101 430	-6 114 170
Siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen (+)	7 050 000	6 110 000
Ositettu lisävakuutusvastuu 31.12.	7 082 000	6 133 430
Siirtovelka	2016	2015
Ennakkoon maksetut vakuutusmaksut	882 379	1 246 696
Tarkistusmaksuvelka	157 209	88 287
Velka Eläketurvakeskukselle	120 427	319 240
Ennakkoon maksetut vuokrat	840 966	812 393
Ennakkonpidätysvelka	6 676 222	6 313 221
Arvonlisäverovelka	205 052	621 722
Ostovelat	822 836	865 476
Palkka-, provisio- ja sosiaalikulutusvelka	2 587 686	2 803 604
Muut siirtovelat	1 037 928	846 624
	13 330 705	13 917 264

Taseen liitteet

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia	2016	2015
Arvonlisävero		
Vastuu arvonlisäverolain (ALV) 13 a § tarkoitetun verovelvollisuusryhmän alv-velasta	2 126 730	5 204 855
Alv-vastuu uudisrakentamisesta ja kiinteistöjen perusparannuksista tehdyt vähennykset	252 770	356 990
Sijoitusitoumukset		
Sijoitusitoumukset pääomarahastoihin ja kiinteistörahistoihin	103 914 738	85 599 279
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit	3 376 854	3 252 692
Johdannaisopimukset		
Korkojohdannaiset		
Futuurosimukset		
Kohde-etuus	-98 574 000	0
Käypä arvo	-1 631 090	0
Optiosopimukset, ostetut		
Kohde-etuus	105 715 997	331 631 996
Käypä arvo	2 637 800	1 610 000
Optiosopimukset, asetetut		
Kohde-etuus	-191 431 995	-426 383 994
Käypä arvo	-1 486 760	-1 499 000
Osakejohdannaiset		
Futuurosimukset		
Kohde-etuus	25 069 050	9 846 000
Käypä arvo	328 950	63 000
Valuuttajohdannaiset		
Terminisopimukset		
Kohde-etuus	150 236 520	110 870 574
Käypä arvo	3 250 129	-451 167
Valuutanvaihtosopimukset		
Kohde-etuus	336 697 390	179 270 862
Käypä arvo	-14 211 271	-3 532 540
Arvopaperilainaus		
Lainaksi annetut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo	25 994 606	51 989 504
Käypä arvo	37 188 785	64 778 153
Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Vastapuolena toimii SEB, jolle lainaksiottajat asettavat vakuudet.		
Lainojen vakuutena ovat arvopaperit. Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä.		
Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot	2016	2015
Vakavaraisuuspääoma	1.000 euro	1.000 euro
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	16 874	18 250
Tilinpäätössiirtojen kertymä	1 757	1 787
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	490 655	409 320
Osittamaton lisävaluutusvastuu	51 382	61 928
Tasotusmäärä 1)	124 463	129 037
Aineettomat hyödykkeet (-)	-3 575	-3 747
	681 557	616 574
TVYL 17 §:n vähimmäispääomavaatimus	87 239	91 940

1) Ilman TEL-lisäeläkevakuutuksen tasotusmäärää, joka siirrettiin tasausvastuuseen 31.12.2016.

Tunnusluvut ja analyysit

Tiivistelmä tunnusluvuista (milj. euroa)	2016	2015	2014	2013	2012
Vakuutusmaksutulo	508,9	489,5	470,2	452,8	458,2
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset ¹⁾	486,1	463,8	454,8	432,0	402,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	184,2	151,4	159,4	169,2	229,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	6,6 %	5,8 %	6,5 %	7,4 %	11,3 %
Liikevaihto	615,0	683,3	536,9	536,6	569,8
Kokonaisliikekulut	26,7	25,8	23,3	22,3	22,4
% liikevaihdosta	4,3 %	3,8 %	4,3 %	4,2 %	3,9 %
Kokonaisliikekulut ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja					
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta sisältäen osuuden rinnakkaisvakuutuksista	0,9 %	0,9 %	0,8 %	0,9 %	0,8 %
Kokonaistulos	79,0	29,3	61,7	52,1	149,9
Vastuuvelka	2 493,4	2 388,9	2 195,2	2 137,8	2 058,8
Vakavaraisuuspääoma ²⁾	681,6	616,6	595,9	541,1	452,7
% vastuuvasta ³⁾	29,5 %	28,1 %	28,9 %	27,6 %	24,1 %
suhteessa vakavaraisuusrajaan	2,6	2,2	2,2	2,1	2,4
Tasotusmäärä	124,5	129,0	124,2	116,2	124,2
Eläkevarat ⁴⁾	2 984,0	2 798,3	2 643,1	2 489,3	2 320,1
Siirto asiakashyötyyn	7,1	6,1	6,1	5,6	4,8
% TyEL-palkkasummasta sisältäen osuuden rinnakkaisvakuutuksesta	0,38%	0,34%	0,35%	0,32%	0,27%
TyEL-palkkasumma	1 692,5	1 627,7	1 597,3	1 601,1	1 618,4
YEL-työtulosumma	252,5	256,5	255,1	252,1	249,4
TyEL-vakuutuksia ⁵⁾	7 134	7 041	6 931	6 791	6 991
TyEL-vakuutettuja	56 503	53 503	53 817	53 339	54 331
YEL-vakuutuksia	10 457	10 735	10 739	10 870	11 290
Eläkkeensaajia	30 351	29 560	28 673	28 424	27 581

1) Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja

2) Vuoteen 2012 saakka toimintapääoma laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja)

3) Suhdeluku laskettu %na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvasta

4) Vastuuvelka + arvostuserot

5) Vakuutusopimuksen tehneiden työntäjien vakuutukset

Tunnusluvut ja analyysit

Tulosanalyysi	2016	2015	2014	2013	2012
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	1,7	8,3	8,8	-6,8	6,0
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	75,6	19,7	51,2	57,2	142,1
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	184,2	151,4	159,4	169,2	229,5
- Vastuuvelan tuottovaatimus	-108,6	-131,7	-108,2	-112,0	-87,4
Hoitokustannustulos	1,6	1,4	1,7	1,6	1,8
Kononaistulos	79,0	29,3	61,7	52,1	149,9
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	0,1	21,3	55,1	45,4	144,3
Vakavaraisuuspääomaan luettavan tasoitusmäärän muutokseen	71,8	5,2	7,7	-6,1	3,3
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutokseen	-10,5	53,4	-50,1	-39,6	19,2
Arvostuserojen muutokseen	81,3	-38,5	96,3	90,1	120,8
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Tilikauden voittoon	1,1	1,2	1,0	1,0	1,0
TEL-lisäeläkevakuutuksen tasoitusmäärän muutokseen	0,0	0,2	-	-	-
Siirto asiakashyvytyksiin	6,2	5,4	5,4	4,9	4,2
Siirto asiakashyvytyksiin (rinnakkaisvakuutuksiin)	0,9	2,4	1,2	1,7	1,4
Yhteensä	79,0	29,3	61,7	52,1	149,9

Vakavaraisuus	2016	2015	2014	2013	2012
Vakavaraisuuspääoma ja sen rajat					
(%:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvälästä)					
Vakavaraisuusraja	11,3 %	12,6 %	13,0 %	13,2 %	10,1 %
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä ¹⁾	45,2 %	50,3 %	52,0 %	52,7 %	40,3 %
Vakavaraisuuspääoma ennen tasoitusmäärää ²⁾	24,1 %	22,2 %	22,9 %	21,7 %	-
Vakavaraisuuspääoma (vakavaraisuusaste) ³⁾	29,5 %	28,1 %	28,9 %	27,6 %	24,1 %

1) Vuoteen 2012 saakka toimintapääoman enimmäismäärä

2) Ilmoitetaan vuodesta 2013 lähtien

3) Vuoteen 2012 saakka toimintapääoma laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja)

Tunnusluvut ja analyysit

Sijoitusjakauma käyvin arvoin	Perusjakauma				Riskijakauma									
	31.12.2016		31.12.2015		31.12.2016		31.12.2015		31.12.2014		31.12.2013		31.12.2012	
	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	% ^a	milj. €	% ^a	milj. €	% ^a	milj. €	% ^a	milj. €	% ^a
Korkosijoitukset	1 300,7	44,4	1 287,8	46,7	1 202,7	41,1	1 273,9	46,2	1 119,4	43,1	1 023,8	41,8	1 105,0	48,6
Lainasaamiset ¹	22,7	0,8	40,8	1,5	22,7	0,8	40,8	1,5	15,9	0,6	26,4	1,1	34,0	1,5
Joukkovelkakirjalainat ¹	1 038,4	35,5	1 062,2	38,5	920,8	31,4	1 048,3	38,0	1 037,5	39,9	918,6	37,5	989,5	43,5
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1,2}	239,6	8,2	184,7	6,7	259,2	8,9	184,7	6,7	66,0	2,5	78,8	3,2	81,4	3,6
Osakesijoitukset	942,4	32,2	964,6	35,0	967,5	33,0	974,4	35,4	893,9	34,4	886,3	36,2	678,2	29,8
Noteeratut osakkeet	778,6	26,6	793,6	28,8	803,7	27,4	803,4	29,2	726,7	28,0	758,4	31,0	573,8	25,2
Pääomasijoitukset ³	121,1	4,1	112,8	4,1	121,1	4,1	112,8	4,1	107,3	4,1	80,4	3,3	61,5	2,7
Noteeraamattomat osakkeet ⁴	42,7	1,5	58,2	2,1	42,7	1,5	58,2	2,1	59,9	2,3	47,5	1,9	43,0	1,9
Kiinteistösijoitukset	377,5	12,9	304,3	11,0	377,5	12,9	304,3	11,0	418,4	16,1	426,9	17,4	367,0	16,1
Suorat kiinteistösijoitukset	304,7	10,4	198,6	7,2	304,7	10,4	198,6	7,2	365,9	14,1	366,1	15,0	305,6	13,4
Kiinteistösijoitusrahastot	72,8	2,5	105,6	3,8	72,8	2,5	105,6	3,8	52,5	2,0	60,8	2,5	61,4	2,7
Muut sijoitukset	307,5	10,5	199,1	7,2	307,5	10,5	199,1	7,2	168,0	6,5	48,4	2,0	59,9	2,6
Hedge-rahastot ⁵	150,8	5,1	135,8	4,9	150,8	5,1	135,8	4,9	112,1	4,3	0,0	0,0	9,9	0,4
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	0,1
Muut sijoitukset ⁶	156,8	5,4	63,4	2,3	156,8	5,4	63,4	2,3	55,9	2,1	48,4	2,0	47,1	2,1
Sijoitukset yhteensä	2 928,1	100,0	2 755,8	100,0	2 855,2	97,5	2 751,7	99,9	2 599,7	100,0	2 385,3	97,5	2 210,2	97,1
Johdannaisten vaikutus ⁷					72,9	2,5	4,1	0,1	0,0	0,0	61,4	2,5	64,9	2,9
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä					2 928,1	100,0	2 755,8	100,0	2 599,7	100,0	2 446,6	100,0	2 275,0	100,0
Joukkovelkakirjalainasalkun modifioitu duraatio	2,9													

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä saamiset ja velat arvopaperikaupoista

3) Sisältää pääoma- ja mezzanine-rahastot

4) Sisältää noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

5) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

6) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

7) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

8) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa.

Tunnusluvut ja analyysit

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	Sijoitustoim. nettotuotto, markkina-arvo ⁷	Sitoutunut pääoma ⁸	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle			
	milj. €	1.1.-31.12.2016 milj. €	%	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Korkosijoitukset	64,9	1 298,4	5,0 %	0,4 %	5,3 %	1,5 %	11,7 %
Lainasaamiset ¹	1,0	38,2	2,6 %	-0,6 %	3,3 %	2,8 %	3,6 %
Joukkovelkakirjalainat	63,9	1 014,0	6,3 %	0,5 %	5,9 %	1,6 %	12,5 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1 2}	0,1	246,2	0,0 %	0,1 %	0,2 %	0,4 %	0,8 %
Osakesijoitukset	83,4	927,6	8,9 %	12,3 %	9,1 %	16,7 %	13,9 %
Noteeratut osakkeet	66,6	768,4	8,6 %	10,8 %	9,0 %	18,3 %	15,4 %
Pääomasijoitukset ³	6,1	114,7	5,4 %	20,9 %	9,1 %	7,0 %	7,0 %
Noteeraamattomat osakkeet ⁴	10,7	44,4	24,1 %	16,1 %	9,9 %	8,9 %	1,7 %
Kiinteistösijoitukset	32,5	300,2	10,8 %	10,3 %	5,7 %	5,9 %	7,9 %
Suorat kiinteistösijoitukset	29,2	224,7	13,0 %	7,8 %	5,5 %	5,8 %	6,7 %
Kiinteistösijoitusrahastot	3,3	75,6	4,5 %	25,6 %	6,7 %	5,9 %	13,6 %
Muut sijoitukset	8,6	260,8	3,3 %	3,1 %	3,2 %	8,4 %	3,6 %
Hedge-rahastosijoitukset ⁵	4,9	142,0	3,5 %	1,5 %	0,5 %	-5,3 %	-7,1 %
Hyödykesijoitukset	-	-	-	-	-	-	-9,8 %
Muut sijoitukset ⁶	3,7	118,8	3,1 %	7,0 %	4,9 %	9,8 %	7,6 %
Sijoitukset yhteensä	189,5	2 787,0	6,8 %	5,9 %	6,6 %	7,5 %	11,4 %
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-5,5		-0,2 %	-0,2 %	-0,1 %	-0,1 %	-0,1 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	184,0		6,6 %	5,8 %	6,5 %	7,4 %	11,3 %

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä saamiset ja velat arvopaperikaupoista

3) Sisältää pääoma- ja mezzanine-rahastot

4) Sisältää noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

5) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

6) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

7) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.

8) Sitoutunut pääoma = markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin/kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.

8) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä"-rivin loppusummaa.

Tunnusluvut ja analyysit

Hoitokustannustulos	2016	2015	2014	2013	2012
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	19,0	18,3	17,6	17,4	17,4
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksuosat	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
Muut tuotot	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Hoitokustannustulo yhteensä	19,8	19,2	18,5	18,3	18,2
Toimintokohtaiset liikekulut ¹⁾	-18,2	-17,8	-16,7	-16,7	-16,4
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Liikekulut yhteensä	-18,2	-17,8	-16,7	-16,7	-16,4
Hoitokustannustulos	1,6	1,4	1,7	1,6	1,8
Liikekulut % hoitokustannustulosta	91,7 %	92,9 %	90,6 %	91,0 %	89,9 %
¹⁾ Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja					
Työkyvyttömyysriskin hallinta	2016	2015	2014	2013	2012
Vakuutusmaksutulo; työkyvyttömyysriskin hallintaosa	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Korvauskuluihin kirjatut työkyvyttömyysriskin hallintatasolla katetut kulut	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5
Liikekuluihin kirjautut hoitokustannusosalla katetut työkyvyttömyysriskin hallitsemisesta aiheutuneet kulut ²⁾	0,0	-	-	-	-
Työkyvyttömyysriskin hallintatasolla katetut kulut / Työkyvyttömyysriskin hallintaosa, %	110,2 %	106,1 %	106,9 %	73,3 %	92,3 %
²⁾ Vuodesta 2016 lähtien ei sisällä yhtiön työsuhteessa olevan oman henkilöstön työkyvyttömyysriskin hallintaan liittyviä henkilöstökuluja					
Vakuutusliikkeen tulos	2016	2015	2014	2013	2012
Yhtiön omalla vastuulla olevien liikkeiden vakuutusmaksutulo	52,3	67,8	68,0	56,7	72,1
Omalla vastuulla olevien liikkeiden vastuuvelan korko	67,8	53,1	50,5	48,1	46,5
Vakuutusliikkeen tulo	120,1	120,9	118,5	104,8	118,5
Maksetut rahastoidut eläkkeet	54,0	50,5	47,7	45,2	42,6
Maksetut tappiot	3,0	4,6	4,1	5,5	3,2
Omalla vastuulla olevien liikkeiden vastuuvelan muutos	61,4	57,6	57,9	60,9	66,9
Korvausmeno yhteensä	118,4	112,6	109,7	111,6	112,7
Vakuutusliikkeen tulos	1,7	8,3	8,8	-6,8	5,8

Riskienhallinta

Vakuutusyhtiöllä tulee olla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmä, joka on riittävän kattava yhtiön toimintaan nähden. Sisäinen valvonta on prosessi, johon kuuluu paitsi vakuutusyhtiön johdon ja muun henkilöstön toteuttama valvonta myös ne yhtiön toimenpiteet, joilla pyritään varmistamaan:

- asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- yhtiön voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö
- toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta
- yrityksen johtamisessa käytettävän taloudellisen ja muun informaation luotettavuus ja oikeellisuus
- lakien, määräysten ja ohjeiden noudattaminen
- hallituksen päätösten sekä sisäisten suunnitelmien, ohjeiden ja menettelytapojen noudattaminen.

Riskejä voidaan kuvata tapahtumiksi, jotka voivat vaarantaa yhtiön tavoitteet. Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoimintaan liittyvien olennaisten riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa. Vakuutusyhtiöllä tulee olla luotettavat menetelmät riskien mittaamiseksi ja seuraamiseksi. Riskinoton rajoja määriteltäessä otetaan huomioon yhtiön riskinkantokyky. Riskienhallinta voi myös ottaa kantaa siihen, rajoitetaanko riskinottoa liiaksi niin, että asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu. Työeläkevakuutajien riskienhallinnan keskeisenä tavoitteena on vakuutettujen ja vakuutuksenottajien lakisääteisten etujen turvaaminen.

Tarkoituksenmukainen riskienhallinta auttaa organisaatiota tunnistamaan ja analysoimaan riskejä, ja lisäksi se voi auttaa organisaatiota löytämään uusia mahdollisuuksia. Tehokas riskienhallinta on myös ennakoivaa. Se ei rajoitu menneiden tapahtumien analysoimiseen vaan pyrkii hahmottelemaan sellaisia tulevaisuuden skenaarioita, jotka toteutuessaan saattaisivat estää yhtiötä saavuttamasta tavoitteitaan. Riskienhallinnassa on siis tärkeää, että yrityksen tavoitteista on selvä käsitys. Mikäli tiettyihin tavoitteisiin liittyvät riskit ovat liian suuria eikä niitä voida pienentää, voi olla tarpeen arvioida tavoitteita uudelleen.

Veritas Eläkevakuutuksessa pyritään entistä enemmän (yrityksen) kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan (Enterprise Risk Management, ERM), jonka tarkoituksena on arvioida kaikkia riskejä ja niiden vuorovaikutusta koordinoitusti. ORSA-menettelyn (ks. jäljempänä) edetessä ERM:n merkitys kasvaa todennäköisesti entisestään sekä sääntelyn että talouden näkökulmasta.

Veritas Eläkevakuutuksen suurimmat taloudelliset riskit ja samalla myös mahdollisuudet ovat sijoitustoiminnassa. On tärkeää, että voidaan harjoittaa sijoitustoimintaa, joka antaa riittävän tuoton ja on samalla turvaavaa. Sijoitusriskien lisäksi myös seuraavat riskit ovat merkittäviä (sulkeissa mainittu esimerkkejä riskin liittymisestä päivitettäviseen toimintaan):

- tietoriskit (tietosuoja, tietoturva, projektiriskit)
- liiketoimintariskit (myynti, asiakaspalvelu, strategia)

- maineriskit (viestintä, luotettavuus, sosiaalinen media)
- avainhenkilöriskit (jatkuvuus, kilpailu, osaaminen)
- sääntelyriskit (lainsäädännön muutokset, sääntelyn kustannusvaikutukset, globaalit sijoitussäännöstyöt).

Veritas Eläkevakuutuksen riskienhallinnan periaatteet ja riskienhallintaprosessi

Veritas Eläkevakuutuksen hallituksella on ensisijainen vastuu yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön riskienhallintasuunnitelman. Suunnitelmasa määritetään yhtiön toiminnan kannalta merkittävimmät riskit. Lisäksi vahvistetaan riskien mittaus-, valvonta- ja seurantamenetelmät. Riskit luokitellaan riskienhallintasuunnitelmassa vakuutus-tekniisiin riskeihin, sijoitustoiminnan riskeihin sekä toiminnallisiin ja muihin riskeihin. Hallituksen alainen sijoitus- ja riskivaliokunta valmistelee sijoituksiin liittyvät asiat hallituksen kokouksissa käsiteltäviksi. Hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön sijoitussuunnitelman. Veritaksella on myös tasehallintaryhmä, joka käsittelee sijoitustoimintaa ja tasehallintaan liittyviä periaatteellisia kysymyksiä hallituksen kokouksia varten. Ryhmään kuuluu sen puheenjohtajana toimivan toimitusjohtajan lisäksi edustajat sijoitus-, taloushallinto-, compliance- ja aktuaaritoiminnoista.

Yhtiöllä on päämatemaatikon alaisuudessa toimiva riskienhallintayksikkö; näin toiminto on riippumaton operatiivisesta sijoitustoiminnasta (salkunhoito, back office -toiminnot). Se tunnistaa, analysoi, valvoo ja mittaa yhtiön riskejä ja raportoi niistä sekä kehittää riskienhallinnan periaatteita ja analyysimenetelmiä. Yksikkö vastaa riskien arvioinnista, johon kuuluu sääntelyn edellyttämä sijoitusten riskiluokittelu. Lisäksi se seuraa hallituksen sijoitustoiminnalle asettamien limiittien käyttöä.¹⁾

Yhtiön hallinnointia (hyvä hallintotapa, Corporate Governance) voidaan pitää osana yleistä riskienhallintaprosessia. Tarkoituksenmukaisella ohjauksella ja hallinnolla pyritään vähentämään toiminnan operatiivisia riskejä sekä välttämään taloudellisia tappioita ja julkisen luotettavuuden heikkenemistä. Hyvin toimiva hallinnointi antaa jokaiselle organisaation osalle mahdollisuuden keskittyä omaan ydintoimintaansa.

Yhtiön compliance-toiminnon tavoitteena on varmistaa, että yhtiön toiminnassa noudatetaan voimassa olevia normeja. Toiminto on osa sisäistä valvontaa. Compliance-toiminto varmistaa, että viranomaismääräyksiä ja yhtiön sisäisiä ohjeita noudatetaan. Yhtiölakimies toimii Compliance Officerina ja vastaa compliance-toiminnasta compliance-asiantuntijan ja muun organisaation tukemana. Yhtiöllä on hallituksen vahvistamat sisäpiirisäännöt, jotka on päivitetty vuonna 2016, niin että ne vastaavat eurooppalaisissa ja globaaleissa säännöstyöissä tapahtuneita muutoksia. Sääntöjen tarkoituksena on huolehtia siitä, että Veritas Eläkevakuutuksen sijoitustoiminnan sisäiset käytännöt edistävät toiminnan avoimuutta ja varmistavat julkisen luotettavuuden.

¹⁾ Riskienhallintaorganisaatio ja sen tehtävät kuvataan yksityiskohtaisesti yhtiön riskienhallintasuunnitelmassa

Yhtiöllä on lisäksi sisäinen tarkastaja, jonka päätehtävänä on auttaa turvaamaan yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessien tehokkuus ja toimivuus asetettujen tavoitteiden ja vahvistettujen toimintamallien mukaisesti. Hallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen suuntaviivat vuosittain laadittavassa sisäisen tarkastuksen suunnitelmassa. Sisäinen tarkastaja raportoi hallitukselle yleensä kerran vuodessa ja tarkastusvaliokunnalle neljännesvuosittain. Tarkastusta täydentävät yhtiön päämatemaatikko ja ulkoiset tilintarkastajat omilla havainnoillaan.

Solvenssi II -sääntöjen mukaan henki- ja vahinkovakuutusyhtiötä edellytetään kaikkien olennaisten riskien säännöllistä arviointia, josta saatavan riskikuvan perusteella määritetään yhtiön strategiseen suunnitteluhorisonttiin perustuvan ajanjakson mukainen pääomatarve. Tästä arvioinnista käytetään nimitystä oma riski- ja vakavaraisuusarvio eli ORSA (Own Risk and Solvency Assessment). Vastaava vaatimus on sisällytetty työeläkeyhtiötä koskevaan lainsäädäntöön 1.1.2017 alkaen. Oma riski- ja vakavaraisuusarvio tulee lain mukaan tehdä ensimmäisen kerran vuoden 2017 aikana.

Vakuutusliikkeen riskit

Vakuutustoimintaan liittyviä riskejä ovat erityisesti

- vakavaraisuuden alenemisen riski ja sen vaikutus riskinkantokykyyn
- kaikkien työeläkelaitosten konkurssiyhteisvastausta johtuva toisen eläkelaitoksen konkurssiin liittyvä riski
- vakuutuskannan supistumiseen liittyvät riskit
- tietojärjestelmäriskit, inhimilliset virhealttiusriskit ja muut toiminnalliset riskit.

Työeläkejärjestelmä on työntekijöiden osalta (TyEL) osittain rahastoiva. Yrittäjien eläkkeet (YEL) ovat yhteisesti kustannettavia, ja mikäli vakuutusmaksu ei ole riittävä, valtio maksaa erotuksen. Eläkkeet ovat etuusperusteisia eivätkä siten perustu rahastoituihin varoihin. Selvitys rajataan tästä eteenpäin TyEL-vakuutusliikkeen, koska yhtiöllä ei ole YEL-vakuutuksiin liittyvää omaa riskiä. Yhtiöllä on ollut lisäksi vähäinen TEL-lisävuotuskanta, mutta nämä vakuutukset ovat päättyneet viimeistään 31.12.2016.

Laskuperusteet ovat toistaiseksi yhteiset kaikille työeläkeyhtiöille, joten yksittäisen yhtiön riskit liittyvät vakuutuskannan poikkeamiseen keskimääräisestä. Suurimmat riskit liittyvät kuolleisuuteen ja työkyvyttömyyseläkemenoa koskeviin epävarmuustekijöihin sekä vakuutusmaksujen luottotappioihin. Myös hoitokustannustuottojen riittämättömyyteen voi liittyä riskejä, jos vakuutuskannan hoito aiheuttaa keskimääräistä enemmän kuluja.

Ns. tasoitusmäärä toimii puskurina vakuutusliikkeen tuloksen heilahteluja vastaan. Vastuu on pienentynyt vuoden 2016 aikana 130,8 miljoonasta eurosta 126,2 miljoonaan euroon ja on turvalla tasolla. Suurimpia syitä pienenemiseen ovat tasoitusmäärän

purkamiseksi toteutettu vakuutusmaksujen alentaminen ja vanhuuseläkevastuun täydentäminen uusien kuolevuusperusteiden vuoksi, mikä rahoitettiin osittain tasoitusmäärästä. Riskienhallinnallisista syistä tasoitusmäärän kehittymistä seurataan. Lisäksi tehdään arvioita ja selvityksiä sekä sisäiseen että viranomaisten käyttöön. Tasoitusmäärä siirrettiin 1.1.2017 osittamattomaan lisävuotusvastuuseen.

Omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen lisäksi työeläkeyhtiössä on otettava huomioon yhteisesti kustannettavien eläkkeiden rahoitus ja siihen liittyvät epävarmuustekijät. Liike ei aiheuta yksittäiselle yhtiölle riskejä, koska yhteisesti kustannettavat eläkkeet jaetaan kaikkien työeläkelaitosten kesken. Yhteiset riskit liittyvät eläkemenojen ja TyEL-palkkasumman kehitykseen verrattuna hinnoittelussa käytettäviin oletuksiin. Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin liittyvä maksun osa asetetaan kyseiset eläkemenot kattavalle tasolle, jolloin riski jää vakuutusmaksun maksajille.

Vuoden 2016 maksutulo oli 508,9 miljoonaa euroa, josta 437,9 miljoonaa euroa muodostui yhteisesti kustannettavien eläkkeiden maksuista. Maksetut eläkkeet ennen korvaustoiminnon liikekuluja jakautuivat siten, että 486,1 miljoonasta eurosta 404,5 miljoonaa euroa oli yhteisesti kustannettavaa. Vastuuvelka oli 2 493,4 miljoonaa euroa, josta 384,2 miljoonaa euroa liittyi yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin. Tiedot yhteisesti kustannettavista eläkkeistä ovat arvioita.

Sijoitustoiminnan riskit

Sijoitusriskeillä on potentiaalisesti suurin suora vaikutus tulokseen ja ne ovat yhtiölle taloudellisesti merkittävien riskiluokka. Tämän vuoksi sijoitusriskit edellyttävät jatkuvaa syvällistä analysointia ja raportointia. Päivittäinen sijoitustoiminta, riskienhallinta ja sijoitushallinto ovat Veritas Eläkevakuutuksessa organisatorisesti eri johtoryhmän jäsenten (ts. sijoitusjohtajan, päämatemaatikon ja talousjohtajan) alaisuudessa. Näin taataan riskienhallinnan ja raportoinnin riippumattomuus. Yhtiön hallitus arvioi, rajoittaa ja valvoo sijoitusriskejä ja niiden mahdollista vaikutusta toimitusjohtajan, aktuaariosaston ja sen riskienhallintayksikön sekä sijoitusosaston tukemana.

Veritas Eläkevakuutuksen sijoitustoiminnan tavoitteena on sijoittaa varat siten, että eri taloudellisissa skenaarioissa sijoitukset kattavat yhtiön koko vastuuelan ja että sijoitustuotto pitkällä aikavälillä vastaa vähintään vastuuelan tuottovaatimusta. Vastuuvelan kattamisessa on otettava huomioon yhtiön vakuutusliikkeen luonne ja lisäksi on huolehdittava vastuuelan kattamiseen käytettävien varojen turvaavuudesta, tuotosta ja likvidiydestä sekä sijoitusten monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Sijoitustoiminnan riskienhallinnan päätarkoituksena on tunnistaa, analysoida, mitata ja valvoa sellaisia riskejä, jotka voisivat estää mainittujen tavoitteiden toteutumisen, sekä raportoida näistä riskeistä.

Sijoitustoiminnan suurin riski liittyy allokaatioon eli siihen riskiin, että omaisuusluokkajakauma ei johda riittävään tuottoon. Allokation riskiä rajoitetaan hallituksen allokaatiolle asettamilla rajoilla ja vakavaraisuuslimiiteillä, joiden tarkoituksena on varmistaa hyväksyttävä vakavaraisuus eri tapahtumakuluissa. Allokatioprosessissa käytetään optimointimenetelmien lisäksi kvalitatiivisia työkaluja. Merkittävin allokaation riskitekijä liittyy noteerattujen osakkeiden riskikontribuutioon.

Allokation riskin jälkeen merkittävimmät sijoitusriskilajit ovat:

- sijoitusluokkien sisäinen markkinariski (sijoitusten jakauma kussakin sijoitusluokassa; hallitaan mm. limiittien avulla)
- luottoriski (liikkeeseenlaskijariski, vastapuoliriski; hallitaan mm. luottolimiittien avulla)
- likvidiysriski (rahoitusriski, markkinoihin liittyvä likvidiysriski; hallitaan mm. limiittien ja likvidiyslaskelmien avulla)
- toiminnalliset riskit (ihmisten toimintaan liittyvät riskit, ICT-riskit, ulkoiset riskit; hallitaan pääasiassa paikallisesti riskienhallinnan koordinoitujen avulla)
- malliriski (käytetyt mallit ja/tai niiden parametrit eivät kuvaa luotettavasti todellisuutta tai eivät ole tilanteeseen soveltuvia; hallintamenetelmät perustuvat kvantitatiivisten menetelmien ja rahoitusmarkkinoiden teoreettiseen ja käytännölliseen tuntemukseen).

Markkinariski voidaan jakaa:

- osakeriskiiin (osakkeiden hintariski)
- korkoriskiiin (yleiseen korkotasoon liittyvät riskit)
- korkomarginaaliriskiiin (luottoinstrumenttien riskipreemioiden vaihteluista johtuva hintariski)
- kiinteistöriskiiin (hintariski, vuokratasoriski)
- valuuttariskiiin (hintariski, valuuttasuojariskit)
- hyödykeriskiiin (hintariski)
- muihin riskeihin (esim. hedge-rahastojen ns. vaihtoehtoinen beeta -riski)
- erityisiin johdannaisriskeihin (volatiliteettiin liittyvät riskit, esim. delta, gamma, theta, rho, vega).

Riskien hallinnassa käytetään sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia menetelmiä. Tiettyjä markkinariskejä voidaan hallita johdannaisinstrumenteilla, joita käytetään hallituksen asettamien rajojen puitteissa suojaamaan riskejä eri omaisuusluokissa sekä parantamaan salkun riski-tuottosuhdetta.

Johdannaisinstrumenttien käyttöön liittyy kuitenkin uusia riskejä, kuten mm. optioiden epälineaarisesta käyttäytymisestä aiheutuvat riskit sekä käteisinstrumentin ja johdannaisten välinen ns. basis-riski. Lisäksi johdannaisten vakuuksien hallintaan liittyy likvidiysriskejä ja operatiivisia riskejä. Johdannaisriskejä ja vaihtoehtoisten sijoitusten (mukaan lukien hedge-rahastojen) käyttöön liittyviä riskejä seurataan jatkuvasti. Vaihtoehtoisten sijoitusten salkun riskeille on erityiset hallituksen määrittämät rajat.

Jako eri omaisuusluokkiin ja sijoitusten tuotto esitetään tilinpäätöksessä avainlukujen ja analyysien yhteydessä. Seuraava taulukko kuvaa Veritaksen sijoituksia riskilajin mukaan luokiteltuna vuoden 2016 lopussa.

	Perusjakauma				Riskijakauma				Tuotto		Volatiliteetti
	31/12/16 milj. €	%	31/12/15 milj. €	%	31/12/16 milj. €	% ⁸⁾	31/12/15 milj. euro	% ⁸⁾	2016 %	2015 %	(24kk) %
Korkosijoitukset	1 300,7	44,4	1 287,8	46,7	1 202,7	41,1	1 273,9	46,2	5,0	0,4	
Lainasaamiset ¹	22,7	0,8	40,8	1,5	22,7	0,8	40,8	1,5	2,6	-0,6	
Joukkovelkakirjalainat ¹	1 038,4	35,5	1 062,2	38,5	920,8	31,4	1 048,3	38,0	6,3	0,5	3,1
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	239,0	8,2	318,7	11,6	141,0	4,8	304,8	11,1	1,0	1,0	
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	799,4	27,3	743,5	27,0	779,7	26,6	743,5	27,0	8,6	0,3	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1, 2}	239,6	8,2	184,7	6,7	259,2	8,9	184,7	6,7	0,0	0,1	
Osakesijoitukset	942,4	32,2	964,6	35,0	967,5	33,0	974,4	35,4	8,9	12,3	
Noteeratut osakkeet	778,6	26,6	793,6	28,8	803,7	27,4	803,4	29,2	8,6	10,8	12,6
Pääomasijoitukset ³	121,1	4,1	112,8	4,1	121,1	4,1	112,8	4,1	5,4	20,9	
Noteeraamattomat osakkeet ⁴	42,7	1,5	58,2	2,1	42,7	1,5	58,2	2,1	24,1	16,1	
Kiinteistösijoitukset	377,5	12,9	304,3	11,0	377,5	12,9	304,3	11,0	10,8	10,3	
Suorat kiinteistösijoitukset	304,7	10,4	198,6	7,2	304,7	10,4	198,6	7,2	13,0	7,8	
Kiinteistösisäisrahoitukset	72,8	2,5	105,6	3,8	72,8	2,5	105,6	3,8	4,5	25,6	
Muut sijoitukset	307,5	10,5	199,1	7,2	307,5	10,5	199,1	7,2	3,3	3,1	3,3
Hedge-rahastosijoitukset ⁵	150,8	5,1	135,8	4,9	150,8	5,1	135,8	4,9	3,5	1,5	
Muut sijoitukset ⁶	156,8	5,4	63,4	2,3	156,8	5,4	63,4	2,3	3,1	7,0	
Sijoitukset yhteensä	2 928,1	100,0	2 755,8	100,0	2 855,2	97,5	2 751,7	99,9	6,6	5,8	4,8
Johdannaisten vaikutus ⁷					72,9	2,5	4,1	0,1			
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä					2 928,1	100,0	2 755,8	100,0			
Jvk-salkun modifioitu duraatio					2,9						

¹ Sisältää kertyneet korot.

² Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat.

³ Sisältää pääoma- ja mezzanine-rahastot.

⁴ Sisältää noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt.

⁵ Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta.

⁶ Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin.

⁷ Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

⁸ Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa. Taulukko on laadittu Työeläkeva-kuuattajat TELA ry:n suositusten mukaisesti.

Eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun vanhan lain (voimassa vuoden 2016 loppuun saakka) mukaista vakavaraisuuslaskentaa varten sijoitukset luokiteltiin viiteen pääryhmään ja kahteenkymmeneen alaryhmään. Ryhmittely perustui todellisiin taloudellisiin riskeihin. Veritas Eläkevakuutuksen sijoitusten prosentuaalinen jako pääryhmittäin vanhan lain mukaan esitetään seuraavassa taulukossa.

Sijoitusten jakautuminen vakavaraisuusryhmiin:	31.12.2016	31.12.2015
Ryhmä		
I	14 %	9 %
II	25 %	33 %
III	13 %	11 %
IV	33 %	35 %
V	16 %	12 %

Uuden vakavaraisuuslain mukainen luokittelu tuli voimaan 1.1.2017.

Eläkeyhtiön vastuuelkaan sisältyy ns. lisäakuutusvastuu, joka on osaketuottosidonnainen sekä vähentää tai kasvattaa vastuuvakaa. Vastuuvelan tuottovaatimuksesta 10 prosenttia perustui vuonna 2016 eläkelaitosten noteerattujen osakesijoitusten keskimääräiseen tuottoon kehittyneillä markkinoilla. Näin eläkejärjestelmä kantaa noteerattuihin osakkeisiin tehtyjen sijoitusten osalta osakekurssiriskin, joka vastaa 10 prosenttia vastuuvelasta. Yksittäisen eläkelaitoksen riskinä on, että yhtiön noteeratuihin osakkeista saamat sijoitustuotot poikkeavat eläkelaitosten keskimääräisestä tuotosta. Tämän osaketuottoon sidotun vastuun osuutta nostettiin niin että se oli 15 prosenttia vastuuvelasta vuoden 2017 alussa. Sitä nostetaan edelleen 20 prosenttiin vastuuvelasta vuonna 2018.

Aktuaariosaston riskiyksikkö on kehittänyt CVaR- ja muita riskityökaluja, joissa pyritään ottamaan huomioon realistisemmat ei-normaalit jakaumat; näitä täydennetään stressitesteillä. CVaR-analysien tulokset raportoidaan säännöllisesti ylimmälle johdolle ja sijoitusosastolle. Analyyseissä arvioidaan myös CVaR-lukuun vaikuttavat riskikontribuutiot, joista selkeästi suurin liittyy noteerattuihin osakkeisiin.

Markkinaliikkeiden vaikutuksia vakavaraisuuspääomaan voidaan havainnollistaa stressitestein. Yhtiön riskienhallintayksikkö tekee stressitestejä, joiden avulla arvioidaan riskejä erityyppisissä talousskenaarioissa. Stressitestit täydentävät rahoitusmatemaattisia riskimalleja ja kvalitatiivisia riskiarvioita.

Seuraava taulukko kuvaa eräiden oletettujen markkinaliikkeiden vaikutusta vakavaraisuuspääomaan ja vakavaraisuusasteeseen (noteerattujen osakkeiden osalta ennen osaketuottosidonnaisesta lisäakuutusvastuusta aiheutuvaa vaikutusta).

Omaisuusluokka	milj. €	Stressitesti	Vaikutus vakavaraisuuspääomaan (milj. €)	Vaikutus vakavaraisuusasteeseen (%-yksikköä)
Korkosijoitukset	1 300,7	+1 %-yks.	-37	-1,6 %
Noteeratut osakkeet	778,6	-20 %	-108	-4,7 %
Kiinteistösijoitukset	377,5	-10 %	-38	-1,6 %
Valuutta	484,7	-10 %	-48	-2,1 %

Tärkeä osa sijoitusten riskienhallintaa on omaisuusluokkien välinen ja sisäinen hajautus. Sijoituksia ei tule keskittää harvoihin kohteisiin, ja on huolehdittava siitä, ettei sijoitusten arvonnousu ole liiaksi riippuvainen samoista taustalla vaikuttavista kausaalista tekijöistä. Osake-, korkoinstrumentti- ja kiinteistösijoituksiin liittyvät riskit hajautetaan maantieteellisesti ja toimialoittain. Seuraavassa taulukossa on esitetty noteerattujen osakkeiden maantieteellinen hajautus.

Noteeratut osakkeet alueittain	31.12.2016	31.12.2015
Suomi	33 %	31 %
Euroalue (Suomi pois lukien)	22 %	31 %
Muut	44 %	38 %

Poliittiset riskit liittyivät aiemmin lähinnä sijoituksiin kehittyvillä markkinoilla, mutta tänä päivänä poliittisia riskejä on myös kehittyneillä markkinoilla. Vaikka eurooppalaisiin valtioihin ja myös USA:han liittyy monia poliittisia riskejä, edelleen suurimmat riskit liittyvät kehittyviin markkinoihin. Poliittisten riskien hallinnassa on tärkeää hajauttaa maariskejä ja hoitaa sijoitussalkkua ennakoivalla tavalla. Poliittisiin riskeihin liittyy usein myös maineriskejä.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kiinteistösijoitusten jakautuminen kiinteistölajeittain. Asuinkiinteistöihin liittyvät riskit voivat poiketa huomattavasti liikekiinteistöihin liittyvistä riskeistä.

Kiinteistöt kiinteistölajeittain	31.12.2016	31.12.2015
Asuinkiinteistöt	24 %	27 %
Toimistokiinteistöt	36 %	32 %
Liikekiinteistöt	25 %	27 %
Teollisuuskiinteistöt	2 %	4 %
Muut	13 %	10 %

Keskittymäriskeä mitataan yksittäisten sijoituskohteiden ja sijoitusluokkien suurimpien riskialtistumisten mukaan. Korkoriskiä mitataan mm. modifioidulla duraatiolla, joka mittaa korkosalkun herkkyyttä korkotason muutoksille. Veritas Eläkevakuutusjoukkovelkakirjasalkun modifioitu duraatio oli vuoden 2016 lopussa 2,9 (31.12.2015: 4,2). Korkosijoituksissa duraatoriskiä voi tarkastella kokonaissalkun lisäksi myös maturiteettisektoreittain, kun halutaan saada tarkempi kuva tuottokäyrän muotoon liittyvistä riskeistä.

Luottoriskiiin liittyvä korkomarginaaliriski (ns. spread-riski) merkitsee sitä, että luottoriskillisen instrumentin arvo laskee luottoriskipreemion noustessa. Tätä riskiä voidaan mitata spread-duraatiolla kokonaissalkun, yksittäisten instrumenttien ja eri luottoluokkien osalta. Uudessa vakavaraisuuslaissa sekä modifioitu duraatio että spread-duraatio ovat keskeisiä riskimittareita.

Joukkovelkakirjasalkussa luottoriski ja korkoriski ovat tärkeimmät riskilottuvuudet. Luottoriski voidaan jakaa

- liikkeeseenlaskijariskiiin (riski liittyy liikkeelle laskevaan tahoon)
- vastapuoliriskiiin (riski liittyy liiketoimen toiseen osapuoleen)
- tartuntariskiiin (luottoriski leviää eri instrumenttien välillä keskinäisriippuvuuksien takia).

Veritas Eläkevakuutus sijoittaa joukkovelkakirjoihin sekä välillisesti rahastojen kautta että suorina sijoituksina. Sijoituskohteiden luottokelpoisuuden mahdollisia muutoksia seurataan jatkuvasti osana luottoriskien hallintaa.

Joukkovelkakirjasalkun luottokelpoisuusjakauma oli vuoden 2016 (2015) lopussa seuraava:

Joukkovelkakirjojen jakauma luottokelpoisuuden mukaan	31.12.2016	31.12.2015
AAA	6 %	9 %
AA	20 %	18 %
A	8 %	8 %
BBB	16 %	21 %
Muut	51 %	45 %

Joukkovelkakirjat jakautuivat vuoden 2016 (2015) lopussa vastapuolityypeittäin seuraavasti:

Joukkovelkakirjojen jakauma vastapuolen mukaan	31.12.2016	31.12.2015
Valtio ja kunta	15 %	29 %
Yritys	85 %	71 %

Yhtiön maksuvalmiuden suunnittelun lähtökohtana on, että likvidien varojen tarpeen odottamattomia muutoksia säädellään ensisijaisesti rahamarkkinainstrumenteilla. Yhtiö rajoittaa likviditeettiriskejä likvidien sijoitusten vähimmäismääriä koskevilla vaatimuksilla.

Toiminnalliset ja muut ei-rahoitukselliset sijoitusriskit ovat entistä keskeisemmässä asemassa riskienhallinnassa. Lisääntyvän sääntelyn vaatimukset, sijoitustoiminnan kansainvälistyminen ja monisäikeinen dokumentaatio vaativat mm. juridisten ja sopimusriskien sekä toiminnallisten riskien perusteellista due diligence -prosessia (juridinen ja operatiivinen due diligence). Lisäksi salkunhoitajan tai rahaston strategiaan voidaan soveltaa strategista due diligence -prosessia.

Omistajaohjauksen periaatteet sijoitustoiminnassa

Veritaksen omistajaohjauksen periaatteiden lähtökohtana on, että varat sijoitetaan pitkällä aikavälillä kannattavasti. Osallistumme yhtiökokouksiin ja/tai käymme keskustelemassa yhtiön johdon kanssa valvoaksemme etujamme niissä yhtiöissä, joissa meillä on merkittävä omistusosuus tai joissa katsomme omistuksellamme olevan strategista merkitystä. Muiden yhtiöiden yhtiökokouksiin osallistumme, jos siihen on erityinen syy.

Veritas Eläkevakuutus noudattaa sijoitustoiminnassaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja toimii yhteiskuntavastuullisesti, toisin sanoen yhtiö ottaa sijoituksissaan huomioon paitsi taloudelliset myös yhteiskunnalliset ja ympäristönäkökohdat. Sijoituskohteen tai liikkeeselaskijan hyvää hallintotapaa painotetaan merkittävänä seikkana.

Toimimalla vastuullisesti Veritas pyrkii turvaamaan tuotot ja arvonnkehityksen pitkällä aikavälillä sekä hallitsemaan maineriskejä. Varoja ei sijoiteta toimintaan, joka on ristiriidassa kansainvälisten ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien koskevien sopimusten kanssa. Näitä kriteerejä arvioidaan sijoitusta tehtäessä, Veritaksen omistuksen aikana sekä harkittaessa kohteen myymistä.

Veritas on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI) ja noudattaa myös Työeläkevakuuttajat TELAn laatimia yhteiskuntavastuullista sijoittamista koskevia periaatteita. Veritas ottaa nämä periaatteet huomioon kaikissa sijoituskohteissaan mukaan lukien valtiolliset toimijat.

Toiminnalliset ja muut riskit

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan riskiä, että puutteellisesti toimivat sisäiset prosessit, henkilöt, järjestelmät tai ulkoiset tapahtumat

aiheuttavat välittömiä tai välillisiä vahinkoja tai tappioita. Muita/toiminnallisia riskejä ovat mm. strategiset riskit, markkinointiin tai myyntiin liittyvät riskit, oikeudelliset riskit, tietoriskit (tietosuojat, tietoturva) sekä sääntelyyn liittyvät riskit ja katastrofiriskit (esim. sota, pandemia).

Riskien toteutumista ehkäistään ylläpitämällä ja kehittämällä järjestelmällisiä työmenetelmiä, järjestelmiä ja asiantuntemusta sekä riskienhallintaprosessia tukevalla tarkastustoimenpiteillä. Ennen uusien työmenetelmien käyttöönottoa valmistellaan prosessikuvaukset sisäänrakennettuine varmistuksineen.

Vakuutusyhtiön organisaation ja sisäisen valvonnan järjestämisessä on otettava huomioon toiminnalliset ja muut riskit. Erityisesti seuraavat seikat ovat merkittäviä:

- toimiva hallinto, johtamisjärjestelmä ja raportointi
- tehokas strategiaprosessi
- selkeät vastuualueet ja tarkoin määritellyt valtuudet
- tehokas sisäinen tarkastus ja riskienhallintatoiminto
- avainhenkilöiden riittävät pätevyysvaatimukset.

Organisaatiossa pääsääntönä on, että työtehtävät, päätösvalta ja vastuu jaetaan sopivalla tavalla siten, ettei kukaan hoida jotain asiaa tai toimenpidettä yksin ilman asianmukaista valvontaa läpi koko käsittelyketjun. Veritas Eläkevakuutuksen toiminta perustuu määriteltäviin ydinprosesseihin, joita varten on nimetty prosessivastaavat. Organisaation sisäisiä vastuu- ja toimivaltakysymyksiä selkeyttävät lisäksi koko henkilöstöä koskevat toimenkuvaukset. Sisäinen valvonta on sisällytetty toimen- ja prosessikuvauksiin. Perusajatus on, että jokainen on tietoinen oman vastuualueensa mahdollisista riskeistä ja pyrkii tunnistamaan ja hallitsemaan riskejä kyseistä toimintaa koskevien voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.

Tärkeimmät toiminnalliset ja muut riskit kartoitetaan ainakin kerran vuodessa ja riskeille on nimetty vastuuhenkilöt. Prosessivastaavat ja nimetyt vastuuhenkilöt arvioivat riskien todennäköisyyksiä, niiden toteutumisen haitallisten vaikutusten merkittävyyttä tavoitteiden saavuttamisen kannalta sekä menetelmiä, joilla riskejä voi hallita. Päivittäinen toiminnallisten ja muiden riskien seuranta tapahtuu yksittäisillä osastoilla, joilla on paras prosessin tuntemus. Riskienhallinta vastaa riskien arvioinnin ja valvonnan koordinoinnista tiiviissä yhteistyössä osastojen kanssa. Jatkuvus- ja valmiussuunnittelua tehdään sekä yhtiössä sisäisesti että yhteistyössä viranomaisten kanssa. Merkittäviä toiminnallisia ja muita riskejä ovat mm.

- asiakasulottuvuuteen liittyvät riskit (asiakaskato, riittämätön uusasiakasmyynti)
- tuotantoon vaikuttavat riskit (vakava tulipalo, järjestelmävirhe)
- institutionaaliseen ympäristöön liittyvät riskit (säädösten muuttuminen, yhteistyökumppanit ja heidän toimintansa).

Operatiivisia ja muita riskejä hallitaan yksityiskohtaisiin prosessikuvauksiin perustuvien suunnitelmien sekä toiminta- ja strategiasuunnitteluun liittyvien riskianalysien avulla. Operatiivisten riskien hallinnan tukemiseksi on otettu käyttöön uusia työkaluja. Erityisesti on keskitytty erilaisten riskien keskinäisvaikutuksiin.

Jatkuvuussuunnittelun tarkoituksena on varmistaa edellytykset toiminnan jatkumiselle myös häiriötilanteissa. Jatkuvuussuunnittelu on osa toiminnallisten riskien hallintaa, ja yleisestä jatkuvuussuunnittelusta vastaa aktuaariosaston riskiyksikkö. Yksikkö vastaa yhdessä yhtiön johdon kanssa koulutuksen ja viestinnän kehittämisestä, toteuttamisesta ja hallinnoinnista sekä yhtiön jatkuvuussuunnitelman päivittämisestä. Kukin johtoryhmän jäsen vastaa oman toimialueensa jatkuvuussuunnittelusta.

Yhtiöllä on valmiusryhmä, joka vastaa valmiussuunnittelusta. Toimintokohtaiset valmiussuunnitelmat, tietotekniikkaa koskevat suunnitelmat ja muut kriittiset suunnitelmat tarkistetaan säännöllisesti osana tavanomaista vuosisuunnittelua. Valmiussuunnittelua voidaan pitää osana jatkuvuussuunnittelua (tarkoituksena on varmistaa toiminnan riittävä jatkuvuus poikkeustilanteissa), ja siinä on suurelta osin kyse samanlaisten riskien hallinnasta kuin jatkuvuussuunnittelussa.

Luettelo yrityksen kirjanpitokirjoista, järjestelmistä ja rekistereistä 31.12.2016

Kirjanpitokirjat:

Tasekirja	Sidottu
Pääkirja	DVD-levy
Päiväkirja	DVD-levy

Tositesarjat:

10	Kassa
15	Muistiotositteet
20	Ostolaskujen maksut
30	Pankki
40	Pankki tytäryhtiö
41	Pankki tytäryhtiö
42	Pankki tytäryhtiö
43	Myyntireskontran saapuvat maksut
55	Vuokrajärjestelmä
60	Lainajärjestelmä
65	Palkkajärjestelmä
75	Samstock salkunhoitojärjestelmä
81	Ostolaskut
85	Myyntilaskut
90	Eläkkeiden maksut
BU	Budjetti
LT	Liitetietotosite
TP	Tilinpäätös

Hallituksen ehdotus voiton ja vapaan oman pääoman käytöstä

Emoyhtiön vapaa oma pääoma tilinpäätöksessä 31.12.2016 oli 4 720 511,26 euroa.

Emoyhtiön tilikauden voitto oli 1 053 753,10 euroa. Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiön hallituksen käyttöön annetaan 10 000,00 euroa yleishyödyllisiin tarkoituksiin sekä että yhtiön osakkaille jaetaan 46,00 euroa osakkeelta ulkona oleville osakkeille, yhteensä 2 419 784,00 euroa, josta 1 376 030,90 euroa maksetaan varmuusrahastosta.

Turku 22. maaliskuuta 2017

Stefan Mutanen
puheenjohtaja

Ralf Sund
varapuheenjohtaja

Ulla Achén

Karl-Gustav Bergh

Markus Jussila

Timo Ketonen

Hannu Louhi

Lotta Savinko

Lasse Svens

Minna Tanska

Antti Tanskanen

Jan-Erik Stenman
toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Turku 5. huhtikuuta 2017

KPMG Oy Ab

Juha-Pekka Mylén
KHT

Hans Bertell
KHT

Käännös Tilintarkastuskertomus

Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksen yhtiökokoukselle Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksen (y-tunnus 0141187-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsitksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonemme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukssamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonemme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamis-päivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annan hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olen noudattanut riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoin niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteeni, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Turussa 5. huhtikuuta 2017

KPMG OY AB

Juha-Pekka Mylén
KHT

Hans Bertell
KHT